

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสำนักงานประกันสังคมมีภารกิจตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 ในการดำเนินการเกี่ยวกับการกำหนดอัตราเงินสมทบ การวินิจฉัยเงินทดแทนให้แก่ลูกจ้างและผู้มีสิทธิตามกฎหมายเงินทดแทน จัดให้ลูกจ้างซึ่งประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์และด้านอาชีพ เพื่อให้สามารถกลับเข้าทำงานหรือประกอบอาชีพได้ ตลอดจนการตรวจสอบเพื่อให้นายจ้างปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายเงินทดแทน

กองทุนเงินทดแทนในระยะแรกได้จัดตั้งตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2515 ระบุให้มีสำนักงานกองทุนเงินทดแทนในกรมแรงงานและจัดตั้งกองทุนเงินทดแทน โดยรัฐจัดสรรเงินอุดหนุนเป็นทุนประเดิมให้จำนวนหนึ่งและกำหนดให้นายจ้างมีหน้าที่จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนเงินทดแทนแต่ฝ่ายเดียว เพื่อเป็นทุนให้มีการจ่ายเงินทดแทนแก่ลูกจ้างแทนนายจ้างเมื่อประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน กองทุนเงินทดแทนในระยะแรกเริ่มใช้บังคับในสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 20 คนขึ้นไปในจังหวัดที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรมเริ่มแรกคือ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2517 และได้ขยายท้องที่ให้ความคุ้มครองเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนครบทุกจังหวัดทั่วประเทศในปี 2531

ต่อมารัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และจัดตั้งสำนักงานประกันสังคมขึ้น จึงได้โอนสำนักงานกองทุนเงินทดแทนมาสังกัดสำนักงานประกันสังคมด้วย เพื่อเป็นการให้การดูแลและประกันความมั่นคงให้ลูกจ้างมากขึ้น กล่าวคือไม่ว่าลูกจ้างจะประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย เนื่องจากการทำงานหรือไม่เนื่องจากการทำงานก็ตามจะได้รับการบรรเทาทุกข์ร้อนในกรณีที่ไม่สามารถทำงานและขาดรายได้ชั่วคราว หรือถาวรอย่างเหมาะสมและได้ขยายการคุ้มครอง โดยกำหนดให้นายจ้างทั่วราชอาณาจักรที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 10 คนขึ้นไปมีหน้าที่ขึ้นทะเบียนจ่ายเงินสมทบทั้งกองทุนเงินทดแทนและกองทุนประกันสังคมในวันที่ 3 กันยายน 2536 การดำเนินงานของสำนักงานประกันสังคม ถือได้ว่าประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง ทำให้รัฐบาลมองเห็นว่าการประกันสังคมก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้ใช้แรงงานซึ่งนับว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มี

คุณค่า และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ สมควรได้รับการดูแลคุ้มครองอย่างทั่วถึงยิ่งขึ้น จึงได้ออกพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 บังคับแก่นายจ้างที่มีลูกจ้างตั้งแต่หนึ่งคนขึ้นไปต้องมีหน้าที่ขึ้นทะเบียนจ่ายเงินสมทบทั้งสองกองทุน โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2545

ผลจากการขยายความคุ้มครองอย่างต่อเนื่อง ทำให้กองทุนเงินทดแทนมีจำนวนลูกจ้างเพิ่มขึ้นตามลำดับ จากสถิติกองทุนเงินทดแทนในปี 2533 มีนายจ้างขึ้นทะเบียนจำนวน 15,547 ราย จำนวนลูกจ้างในข่ายความคุ้มครองของกองทุนจำนวน 1,826,995 คน ปี 2536 มีนายจ้างขึ้นทะเบียนจำนวน 34,772 ราย จำนวนลูกจ้าง 3,355,805 คน ปี 2545 มีนายจ้างขึ้นทะเบียนจำนวน 253,363 ราย จำนวนลูกจ้าง 6,541,105 คน ปี 2549 มีนายจ้างขึ้นทะเบียนจำนวน 317,532 ราย จำนวนลูกจ้าง 7,992,025 คน และปี 2550 มีนายจ้างขึ้นทะเบียนจำนวน 322,911 ราย จำนวนลูกจ้าง 8,178,180 คน เทียบจากปี 2550 เห็นได้ว่ามีนายจ้างขึ้นทะเบียนเพิ่มจากปี 2533 ถึงร้อยละ 1,977 และมีลูกจ้างอยู่ในข่ายคุ้มครองเพิ่มขึ้นร้อยละ 347.63 ซึ่งทั้งจำนวนนายจ้างและลูกจ้างยังคงมีการเพิ่มต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน นั่นหมายความว่ากองทุนเงินทดแทนจะต้องมีภาระหน้าที่อย่างหนักในการติดตามนายจ้างให้มาขึ้นทะเบียนและจ่ายเงินสมทบให้ครบถ้วน เพื่อให้ลูกจ้างได้รับการคุ้มครองอย่างทั่วถึง

ในปี 2550 กองทุนเงินทดแทน มีรายได้ทั้งสิ้น 3,997.22 ล้านบาท ประกอบด้วยรายได้จากเงินสมทบ 2,870.54 ล้านบาท เงินเพิ่มตามกฎหมาย 26.54 ล้านบาท ส่วนลดรับ 18.24 ล้านบาท รายได้ค่าปรับ 0.94 ล้านบาท ดอกเบี้ยรับ 1,042.03 ล้านบาท กำไรจากการขายหลักทรัพย์ 0.33 ล้านบาท รายได้เงินผูกพันที่ผู้มีสิทธิไม่มารับ 25.21 ล้านบาท รายได้อื่น 13.39 ล้านบาท เมื่อหักด้วยรายจ่าย 1,897.57 ล้านบาท ซึ่งประกอบด้วยเงินทดแทน 1,734.90 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูสมรรถภาพและส่งเสริมความปลอดภัย 118.37 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสำนักงานกองทุนเงินทดแทน 26.10 ล้านบาท หนี้สูญ 0.96 ล้านบาท หนี้สงสัยจะสูญ 17.03 ล้านบาท และค่าใช้จ่ายอื่น 0.21 ล้านบาท บวกเงินทดแทนที่เกิดขึ้นจากการลดลงของสำรองเงินทดแทนสำหรับการประสบนันตรายที่เกิดขึ้นแล้ว 252.79 ล้านบาท ดังนั้นในปี 2550 กองทุนมีรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่าย 2,352.44 ล้านบาท เมื่อรวมกับเงินสะสมยกมาปีก่อน 18,017.91 ล้านบาท และบวกกำไรที่ยังไม่เกิดขึ้นของเงินลงทุนจำนวน 2.93 ล้านบาท กองทุนเงินทดแทนมีเงินสะสม

รวมทั้งสิ้น 20,373.28 ล้านบาท และหากรวมหนี้สินจำนวน 4,287.55 ล้านบาท กองทุนเงินทดแทนจะมีสินทรัพย์รวมทั้งสิ้น 24,660.83 ล้านบาท จำนวนเงินดังกล่าวนี้อาจไม่เพียงพอจ่ายให้กับลูกจ้างในอนาคตหากขาดการบริหารจัดการที่ดี โดยเฉพาะผลจากวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศไทย ตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ส่งผลกระทบต่อองค์กรธุรกิจ สถานประกอบการหลายแห่งขาดสภาพคล่อง มีฐานะทางการเงินไม่มั่นคงจึงทำให้การค้างชำระเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อเสถียรภาพของกองทุนในอนาคตได้ หากกองทุนเงินทดแทนไม่ปรับปรุงระบบการจัดเก็บเงินสมทบ โดยเฉพาะระบบการติดตามเร่งรัดหนี้ ซึ่งต้องใช้กลยุทธ์ใหม่ๆ ในการวางแผนการติดตามหนี้ให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งต้องพัฒนาระบบงานดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อจัดเก็บเงินสมทบให้ได้ครบถ้วน ก็จะทำให้กองทุนเงินทดแทนประสบปัญหาและเป็นภาระแก่รัฐบาลในการจัดสรรเงินอุดหนุนเข้ากองทุน เพื่อให้สามารถดำเนินการต่อไปได้ในการให้การคุ้มครองดูแล หรือเป็นหลักประกันให้แก่ลูกจ้างที่ทุกข์ร้อนจากการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน

1.2 มุมเหตุจูงใจในการศึกษา

การจัดเก็บเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน เป็นการเรียกเก็บจากนายจ้างแต่เพียงฝ่ายเดียวตามความเสี่ยงของแต่ละกิจการในอัตราเงินสมทบระหว่างร้อยละ 0.2 – 1 ของค่าจ้างในแต่ละประเภทกิจการ ซึ่งเป็นรายได้หลักของกองทุน นอกจากนี้อัตราเงินสมทบดังกล่าวยังแปรผันโดยมีการเพิ่ม – ลด อัตราเงินสมทบของแต่ละปีตามอัตราส่วนการสูญเสียที่เกิดจากการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย เนื่องจากการทำงาน ซึ่งเรียกว่าอัตราเงินสมทบตามค่าประสบการณ์ โดยนายจ้างที่จ่ายเงินสมทบมาแล้ว 4 ปีปฏิทินติดต่อกันในปีถัดไป (ปีที่ 5) จะได้รับการเพิ่มหรือลดอัตราเงินสมทบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบอันตรายที่เกิดขึ้น สถานประกอบการรายใดที่มีสถิติเงินทดแทนต่ำหรือไม่มีเลย อาจได้รับการลดอัตราเงินสมทบถึงร้อยละแปดสิบของค่าจ้าง สถานประกอบการรายใดที่มีสถิติเงินทดแทนสูง ก็อาจต้องเพิ่มเงินสมทบตามสัดส่วนของอัตราส่วนการสูญเสีย ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้นายจ้างเห็นความสำคัญในการดูแลลูกจ้างให้มีความปลอดภัยในการทำงาน จากการดำเนินการที่ผ่านมาภารกิจสำคัญในการดำเนินงานไม่ว่าภาวะเศรษฐกิจจะเป็นเช่นไรก็ตาม กองทุนเงินทดแทนได้คำนึงถึงประโยชน์ที่ลูกจ้างจะได้รับเป็นหลัก จึงมีการปรับเพิ่มเงินทดแทนให้เหมาะสม

และสอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน ผลจากการเพิ่มเงินทดแทนและการปรับลด อัตราเงินสมทบนี้ทำให้กองทุนเงินทดแทนมีภาระรายจ่ายเพิ่มมากขึ้น

ความมั่นคงของกองทุนเงินทดแทนจึงขึ้นอยู่กับการจัดเก็บเงินสมทบเป็นสำคัญ สำนักงานกองทุนเงินทดแทนได้กำหนดแนวทางปฏิบัติและขั้นตอนระเบียบวิธีอันจำเป็นในการติดตามเร่งรัดหนี้ ตลอดจนมีการกำหนดมาตรการทางกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 ในการจัดเก็บเงินสมทบจากนายจ้าง แต่ในทางปฏิบัติกลับพบว่า เจ้าหน้าที่ไม่สามารถดำเนินการติดตามหนี้ตามแนวทางที่กำหนดไว้ได้อย่างครบถ้วน ด้วยสาเหตุหลาย ๆ ประการ อาทิเช่น บุคลากรขาดทักษะในการทำงาน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องและกระบวนการพิจารณาความในกฎหมายไม่เพียงพอ ขาดประสบการณ์ในการทำงาน อัตราค่าจ้างไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ผู้บังคับบัญชาไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร ตลอดจนนายจ้างไม่ให้ความร่วมมือขัดขวางการดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นต้น ปัจจัยในการเกิดปัญหาเหล่านี้มีมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว เป็นปัญหาเรื้อรัง แม้อันปัจจุบันยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง ผู้ขอรับการประเมินจึงเล็งเห็นความจำเป็นที่จะต้องศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาในระบบการจัดเก็บเงินกองทุนและติดตามเร่งรัดหนี้กองทุนเงินทดแทน เพื่อเสนอแนวทางและมาตรการที่จะพัฒนาระบบการจัดการหนี้เงินสมทบกองทุนเงินทดแทนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยให้มีการติดตามอย่างใกล้ชิดมีการทำงานอย่างเป็นระบบ จัดเก็บเงินสมทบได้อย่างถูกต้องครบถ้วน เพื่อความมั่นคงของกองทุนและเพื่อสร้างโอกาสที่จะปรับเพิ่มเงินทดแทนให้แก่ลูกจ้างในอนาคต

1.3 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สถานะทางการเงินของกองทุนเงินทดแทน
2. เพื่อศึกษาการดำเนินการติดตามเร่งรัดหนี้กองทุนเงินทดแทน และวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น จากการดำเนินการติดตามเร่งรัดหนี้กองทุนเงินทดแทน
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการติดตามเร่งรัดหนี้กองทุนเงินทดแทน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

เป็นการศึกษาสถานะของกองทุนเงินทดแทนจากงบรายได้ – ค่าใช้จ่าย และงบดุล จากงบการเงิน กองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม ตั้งแต่ปี 2547 – 2550 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับหนี้เงินสมทบกองทุนเงินทดแทนทั่วประเทศ และการดำเนินการเร่งรัดหนี้กองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งแต่ปี 2550 – 2551 เป็นกรณีตัวอย่าง

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถแก้ปัญหาการติดตามเร่งรัดหนี้ที่ผ่านมาได้อย่างเป็นระบบ
2. ได้แนวทางในการพัฒนาระบบการติดตามเร่งรัดหนี้ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ทำให้สามารถจัดเก็บเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนได้ครบถ้วน
4. ทำให้กองทุนเงินทดแทนมีเสถียรภาพและมีความมั่นคงในอนาคต

บทที่ 2

แนวคิด ระเบียบ แนวปฏิบัติ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2.1 แหล่งที่มาของกองทุนเงินทดแทน

กองทุนประกอบด้วย

1. เงินกองทุนเงินทดแทนตามมาตรา 26 วรรคสอง คือ กองทุนเงินทดแทนตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2515 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2515 (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2533

2. เงินสมทบ คือ เงินที่นายจ้างจ่ายสมทบเข้ากองทุนเงินทดแทน เพื่อใช้เป็นเงินทดแทนให้แก่ลูกจ้าง มีลักษณะเหมือนเบี้ยประกันที่ต้องส่งให้แก่สำนักงานกองทุนเงินทดแทนและเป็นหน้าที่โดยตรงของนายจ้างที่จะต้องจ่ายเงินสมทบ โดยจะหักค่าจ้างจากลูกจ้างมาจ่ายไม่ได้

อัตราเงินสมทบถูกกำหนดไว้สูงต่ำแตกต่างกันตามสภาพความเสี่ยงภัยในการทำงานของแต่ละประเภทกิจการ ปัจจุบันสำนักงานกองทุนเงินทดแทนได้กำหนดครุหัตสประเภทกิจการของนายจ้างไว้โดยมีอัตราสูงสุดเท่ากับร้อยละ 1.0 ของค่าจ้าง และอัตราต่ำสุดเท่ากับร้อยละ 0.2 ของค่าจ้าง โดยคำนวณอัตราร้อยละของค่าจ้างทั้งหมดที่นายจ้างได้จ่ายให้แก่ลูกจ้างทั้งปี คนละไม่เกิน 240,000 บาทต่อปี

นอกจากนี้ กฎหมายยังได้กำหนดวิธีการลด หรือ เพิ่ม อัตราเงินสมทบให้แก่ นายจ้างแต่ละราย โดยนำสถิติเงินทดแทนย้อนหลัง 3 ปี มาคำนวณหาอัตราส่วนการสูญเสีย ซึ่งจะเริ่มใช้หลังจากที่นายจ้างได้จ่ายเงินสมทบมาแล้ว 4 ปีปฏิทินติดต่อกัน เพื่อส่งเสริมให้นายจ้างมีความสนใจที่จะป้องกันอุบัติเหตุและวางมาตรการให้ลูกจ้างมีความปลอดภัยในการทำงานมากขึ้น

3. ผลประโยชน์ของกองทุนตามมาตรา 29 คือเงินกองทุนนำไปลงทุนเพื่อจัดหาผลประโยชน์ โดยวิธีฝากไว้กับธนาคาร ซื่อพันธบัตรรัฐบาล พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ ตั๋วเงินคลังหรือหลักทรัพย์อื่น ๆ

4. เงินเพิ่มตามมาตรา 46 คือเงินเพิ่มร้อยละสามต่อเดือนของเงินสมทบที่นายจ้างต้องจ่าย แต่ไม่จ่ายภายในกำหนดเวลาหรือจ่ายเงินสมทบไม่ครบจำนวนตามที่จะต้องจ่าย

5. เงินที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา 47 คือกองทุนได้นำทรัพย์สินของ นายจ้างที่ไม่นำส่งเงินสมทบ หรือเงินเพิ่มหรือนำส่งไม่ครบจำนวน ออกขายทอดตลาดหลัง หักไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการยึด อาศัย และขายทอดตลาด เงินส่วนที่เหลือให้จ่ายคืนนายจ้าง ถ้านายจ้างไม่มาขอรับเงินคืนภายใน 5 ปี ให้ตกเป็นของกองทุน

6. เงินค่าปรับที่ได้จากการเปรียบเทียบตามมาตรา 66 คือเงินที่ได้จากการ เปรียบเทียบปรับนายจ้างกรณีกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537

7. ทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้หรือเงินอุดหนุน การดำเนินงานที่ผ่านมา ยังไม่ ปรากฏว่ามีผู้ใดบริจาคให้ ส่วนเงินอุดหนุนได้รับจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐบาลในระยะ เริ่มแรกปี 2516 เป็นจำนวนเงิน 1,740,000 บาท

8. รายได้อื่น เช่น เงินส่วนลดกรณีจ่ายค่าทดแทนเป็นเงินก้อนในคราวเดียว ให้ผู้มีสิทธิ ค่าทดแทนที่ต้องจ่ายให้ผู้มีสิทธิ แต่ไม่มาขอรับเงินภายใน 3 ปี ให้ตกเป็นของ กองทุน เป็นต้น

9. ดอกผลของกองทุน

การบริหารงานกองทุนเงินทดแทน

ดำเนินการในรูปคณะกรรมการ เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนเงินทดแทน”

ประกอบด้วย

1. เลขานุการสำนักงานประกันสังคม	เป็น	ประธานกรรมการ
2. ผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกิน 6 คน	เป็น	กรรมการ
3. ผู้แทนฝ่ายนายจ้าง 3 คน	เป็น	กรรมการ
4. ผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง 3 คน	เป็น	กรรมการ
5. ผู้แทนสำนักงานประกันสังคม	เป็น	กรรมการและเลขานุการ

สำหรับการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ ในทางแพทยศาสตร์ นิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การคลัง ประกันสังคม หรือประกันภัย

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนเงินทดแทน

1. เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายการบริหารกองทุนและการ จ่ายเงินทดแทน
2. พิจารณาให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงและระเบียบต่างๆ เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

3. วางระเบียบโดยความเห็นชอบของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินกองทุน

4. วางระเบียบโดยความเห็นชอบของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เกี่ยวกับการจัดหาผลประโยชน์ของกองทุน

5. พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามมาตรา 52

6. ให้คำปรึกษาและแนะนำแก่สำนักงานประกันสังคมในการดำเนินการตาม พระราชบัญญัตินี้

7. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็น อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการอาจมอบหมายให้สำนักงาน ประกันสังคมเป็นผู้ปฏิบัติก็ได้

คณะกรรมการกองทุนเงินทดแทนจะพ้นตำแหน่งเมื่อ

1. ตาย
2. ลาออก
3. รัฐมนตรีให้ออก
4. เป็นบุคคลล้มละลาย
5. วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
6. ได้รับความจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ในกรณีที่กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้รัฐมนตรี แต่งตั้งบุคคลในประเภทเดียวกันตามมาตรา 31 เป็นกรรมการแทน และให้ผู้ได้รับตำแหน่ง อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งคนแทน

2.2 ประเภทหนี้และสาเหตุการเกิดหนี้ของกองทุนเงินทดแทน

2.2.1 ประเภทหนี้ของกองทุนเงินทดแทน

หนี้ของกองทุนเงินทดแทนมีอยู่ 6 ประเภท ดังนี้

- (1) หนี้เงินสมทบประจำปี
- (2) หนี้เงินสมทบประจำงวด
- (3) หนี้เงินสมทบจากการตรวจบัญชี

- (4) หนี้เงินสมทบจากการรายงานค่าจ้าง
- (5) หนี้เงินฝาก
- (6) หนี้เงินเพิ่มตามกฎหมาย

หนี้

หนี้ในระบบการเรียกเก็บเงินสมทบของกองทุนเงินทดแทน จะถือเป็นนายจ้าง เริ่มเป็นลูกหนี้ของกองทุนเงินทดแทนตามระบบบัญชี เมื่อได้ออกใบประเมินเงินสมทบประจำปี หรือใบแจ้งเงินสมทบ หรือใบแจ้งหนี้เงินฝากส่งให้นายจ้าง และหนี้นั้นจะหมดไปเมื่อนายจ้างได้ชำระเงินสมทบครบตามจำนวนที่ปรากฏในใบประเมินฯ หรือใบแจ้งเงินสมทบฯ หรือใบแจ้งหนี้ฯ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ใบประเมินเงินสมทบประจำปี

ปีแรก การเรียกเก็บเงินสมทบจะอยู่ในขั้นตอนของการขึ้นทะเบียน เนื่องจากเจ้าหน้าที่จะต้องออกใบประเมินเงินสมทบประจำปีเพื่อเรียกเก็บเงินสมทบทันทีที่นายจ้างมาขึ้นทะเบียน และกำหนดให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบของปีนั้นภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันที่ลูกจ้างครบ 20 คน (ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2545 เป็นต้นไป นับตั้งแต่วันที่มียุทธจักร 1 คนขึ้นไป)

ปีต่อ ๆ ไป นายจ้างต้องจ่ายเงินสมทบประจำปี (มกราคม – ธันวาคม) ภายในวันที่ 31 มกราคมของทุกปี เจ้าหน้าที่จะส่งใบประเมินเงินสมทบประจำปีให้นายจ้าง และนายจ้างจะต้องจ่ายตามยอดประเมินภายในเวลาที่กำหนดไว้ในใบประเมินฯ หากไม่ชำระภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ถือว่าเกิดหนี้เงินสมทบประจำปีค้างชำระขึ้นแล้ว

ใบแจ้งเงินสมทบประจำงวด

เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่เรียกเก็บเงินสมทบจะออกใบแจ้งหนี้เงินสมทบประจำงวดให้แก่ นายจ้างตามใบแจ้งเงินค่าจ้างที่นายจ้างแจ้งมาซึ่งภายใน 1 ปี จะมีการออกใบแจ้งหนี้เงินสมทบประจำงวด 4 งวด คือ

- งวด 1 จ่ายภายในวันที่ 30 เม.ย. (ตั้งแต่ 1 ต.ค. 37 จ่ายภายใน 30 เม.ย.)
- งวด 2 จ่ายภายในวันที่ 30 ก.ค. (ตั้งแต่ 1 ต.ค. 37 จ่ายภายใน 31 ก.ค.)
- งวด 3 จ่ายภายในวันที่ 30 ต.ค. (ตั้งแต่ 1 ต.ค. 37 จ่ายภายใน 31 ต.ค.)
- งวด 4 จ่ายภายในวันที่ 30 ม.ค. (ตั้งแต่ 1 ต.ค. 37 จ่ายภายใน 31 ม.ค.)

หากนายจ้างไม่สามารถจ่ายเงินสมทบตามเวลาที่กำหนดไว้ในใบแจ้งหนี้งวดใดงวดหนึ่ง ก็แสดงว่าได้เกิดหนี้เงินสมทบประจำงวดนั้น ๆ ขึ้นแล้ว

ใบแจ้งเงินสมทบจากการตรวจบัญชี

เมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจสอบบัญชีนายจ้างเรียบร้อยแล้วผู้มีหน้าที่เรียกเก็บเงินสมทบจะแจ้งผลที่จะต้องเรียกเก็บเพิ่มเติมให้นายจ้างทราบ โดยการออกใบแจ้งเงินสมทบจากการตรวจบัญชีและกำหนดวันชำระไปพร้อมกันเพื่อให้ นายจ้างจ่ายเงินตามเวลาที่กำหนด หากพ้นกำหนดนายจ้างไม่ดำเนินการถือว่าได้เกิดหนี้เงินสมทบจากการตรวจบัญชีขึ้นแล้ว

ใบแจ้งเงินสมทบจากการรายงานค่าจ้างประจำปี

เจ้าหน้าที่จะออกใบแจ้งเงินสมทบจากการรายงานค่าจ้างประจำปีหลังจากที่ได้รับแจ้งค่าจ้างที่แท้จริงจากนายจ้าง (ซึ่งนายจ้างต้องแจ้งภายในเดือนกุมภาพันธ์) หากปรับปรุงแล้วนายจ้างต้องจ่ายเงินเพิ่มเติม จะต้องจ่ายภายในวันที่ 30 มีนาคม (ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2537 เป็นต้นไป เปลี่ยนเป็นภายใน 31 มีนาคม) หากพ้นกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในใบแจ้งเงินสมทบนายจ้างยังไม่ดำเนินการจ่ายเงินนั้นถือว่าเกิดหนี้ค้างขึ้นแล้ว

ใบแจ้งหนี้เงินฝาก

นายจ้างจะถูกเรียกเก็บเงินฝากต่อเมื่อนายจ้างได้รับอนุญาตให้ผ่อนชำระเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนเป็นงวด เจ้าหน้าที่จะเป็นผู้พิจารณาอนุญาตโดยจะดูจากจำนวนเงินสมทบหากคำนวณเงินสมทบทั้งปีแล้วเป็นเงินที่สูงและนายจ้างไม่สามารถจะชำระในคราวเดียวได้ก็จะอนุญาต ซึ่งนายจ้างจะต้องจ่ายเงินฝากไว้กับสำนักงานเป็นจำนวนร้อยละ 25 ของเงินสมทบโดยประมาณทั้งปี ภายในเดือนมกราคม จึงจะได้รับอนุญาตให้ชำระเงินสมทบเป็นงวดได้ ในปีต่อ ๆ ไปเงินฝากนี้จะถูกปรับปรุงให้ได้ร้อยละ 25 ของเงินสมทบปีนั้น ๆ ตลอดไป และหากปีใดมีการปรับปรุงแล้วต้องฝากเงินเพิ่มเติม นายจ้างจะต้องฝากเงินภายในเดือนมกราคม หากนายจ้างมิได้ดำเนินการให้เป็นที่ยอมรับถือว่าเกิดหนี้เงินฝากขึ้นแล้ว

เงินเพิ่มตามกฎหมาย

ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2515 ข้อ 9 ความว่า “ผู้ใดไม่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนภายในกำหนด หรือจ่ายไม่ครบ ต้องจ่ายเงินเพิ่มคิดเป็นรายเดือนทุกเดือนในอัตราร้อยละห้าของเงินสมทบที่ค้างจ่าย”

ตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 หมวด 5 มาตรา 46 ความว่า “นายจ้างผู้ใดไม่จ่ายเงินสมทบภายในกำหนดเวลา หรือจ่ายเงินสมทบไม่ครบจำนวนตามที่

จะต้องจ่ายให้เสียเงินเพิ่มอีกร้อยละสามต่อเดือนของเงินสมทบที่ต้องจ่าย” (มีผลใช้ตั้งแต่ 1 กรกฎาคม 2537 เป็นต้นไป)

ตั้งแต่เริ่มแรกของการจัดเก็บเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน หากนายจ้างรายใดไม่สามารถชำระเงินสมทบภายในกำหนด ต้องจ่ายเงินเพิ่มอีกร้อยละห้าต่อเดือนของเงินสมทบที่ค้างชำระ ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงอัตราของเงินเพิ่มใหม่ (ตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537) ให้ลดลงเหลือร้อยละสามต่อเดือน โดยเริ่มตั้งแต่ 1 กรกฎาคม 2537 เป็นต้นไป เพราะฉะนั้นถ้าหากนายจ้างรายใดมิได้จ่ายเงินสมทบภายในเวลาที่กำหนดไว้ แสดงว่านายจ้างได้ค้างหนี้เงินสมทบพร้อมเงินเพิ่มตามกฎหมายแล้ว

2.2.2 สาเหตุการเกิดหนี้ของกองทุนเงินทดแทน

โดยบทบัญญัติของกฎหมายเงินทดแทนได้กำหนดให้ฝ่ายนายจ้างเพียงฝ่ายเดียวเป็นผู้มีหน้าที่ชำระหนี้ในขณะที่ผู้ได้รับผลประโยชน์โดยตรงคือลูกจ้าง ซึ่งกฎหมายมิได้กำหนดภาระหน้าที่ในการชำระหนี้แต่อย่างใด หากจะพิจารณากระบวนการของการเกิดหนี้เงินสมทบตามกฎหมายเงินทดแทนในหลักการใหญ่ ๆ แล้ว สรุปได้ดังนี้

(1) การกำหนดจำนวนลูกจ้าง ถ้านายจ้างมีลูกจ้างตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป เมื่อใดไม่ว่าลูกจ้างนั้นจะอายุเท่าใด นายจ้างมีหน้าที่ขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกของกองทุน โดยต้องนำค่าจ้างของลูกจ้างทุกคน ไปคิดค่าจ้าง เพื่อคำนวณเงินสมทบ

(2) กำหนดเวลาขึ้นทะเบียน กำหนดให้นายจ้างที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1 คนขึ้นไปต้องขึ้นทะเบียนภายใน 30 วันนับแต่วันที่ลูกจ้างครบ 1 คน หากนายจ้างฝ่าฝืนสำนักงานประกันสังคมอาจขึ้นทะเบียนให้นายจ้างนั่นเอง โดยพิจารณาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้อง หลักการในเรื่องนี้เป็นการกำหนดเวลาเริ่มต้นที่จะมีการชำระหนี้

(3) กำหนดเวลาชำระหนี้ เมื่อนายจ้างได้ขึ้นทะเบียนกองทุนเงินทดแทนแล้วจะมีภาระหน้าที่ในการชำระหนี้ทันที ซึ่งอาจชำระเป็นรายปี ๆ ละครั้ง หรือหากจำนวนหนี้ที่ต้องชำระมีจำนวนมาก นายจ้างอาจขอผ่อนชำระ แบ่งจ่ายเป็นงวด ๆ ได้ ปีละ 4 งวด

(4) ใช้ฐานค่าจ้างเป็นฐานแห่งหนี้ พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 ได้ใช้ฐานค่าจ้างของลูกจ้างคิดเงินสมทบโดยกำหนดไว้เฉพาะฐานค่าจ้างสูงสุดปัจจุบัน กำหนดไว้เดือนละ 20,000 บาท

หากนายจ้างทะเลาะไม่ชำระหนี้ โดยหลักการจะถือว่านายจ้างเป็นผู้ผิดนัด การผิดนัดจะเกิดขึ้นได้โดย

1. หนี้ถึงกำหนดชำระแล้ว
2. เจ้าหน้าที่ให้คำเตือนให้ชำระหนี้แล้ว และ
3. นายจ้างไม่ชำระหนี้

พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 มาตรา 9 ได้กำหนดว่าหนี้ที่เกิดจากการไม่ชำระเงินสมทบและหรือเงินเพิ่ม ให้สำนักงานประกันสังคมมีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของนายจ้างซึ่งเป็นลูกหนี้ในลำดับเดียวกับบุริมสิทธิในมูลค่าภาษีอากรตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

เมื่อหนี้ถึงกำหนดเวลาชำระแล้วและลูกหนี้ได้ชำระล่าช้าไม่ตรงกับกำหนดเวลา เจ้าหนี้จะต้องเตือนให้ลูกหนี้ทราบก่อน การเตือนไม่มีแบบพิเศษอะไร เพียงแต่แจ้งให้ทราบเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น การชำระหนี้เงินสมทบกองทุนเงินทดแทนประจำปี กำหนดให้ชำระภายในวันที่ 31 มกราคมของปี การกำหนดเวลาให้ชำระหนี้ตามวันแห่งปฏิทินเช่นนี้ ถ้านายจ้างไม่ชำระหนี้ตามกำหนดเวลาจะตกเป็นผู้ผิดนัดชำระหนี้โดยไม่ต้องเตือน เมื่อลูกหนี้(นายจ้าง) เป็นผู้ผิดนัดแล้ว เจ้าหนี้ (สำนักงานประกันสังคม) ย่อมมีสิทธิจะเรียกให้ลูกหนี้(นายจ้าง) ชำระหนี้ได้โดยใช้กำลังบังคับของรัฐ คือ การสั่งให้ยึด อาศัยและขายทอดตลาดทรัพย์สินโดยมีเงื่อนไขว่าก่อนการยึด อาศัยทรัพย์สินจะต้องมีหนังสือเตือนก่อน การออกหนังสือเตือนที่กำหนดไว้ในกฎหมายกองทุนเงินทดแทนจึงมิได้มีเหตุผลเพื่อให้นายจ้างตกเป็นผู้ผิดนัด แต่มีเหตุผลเพื่อให้โอกาสนายจ้างชำระหนี้ก่อนใช้มาตรการการยึด อาศัยทรัพย์สิน

2.3 แนวปฏิบัติในการเรียกเก็บเงินสมทบและการติดตามเร่งรัดหนี้กองทุนเงินทดแทน

ระบบการเรียกเก็บเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนจะถือว่านายจ้างเริ่มเป็นลูกหนี้ของกองทุนตามระบบบัญชี เมื่อได้ออกใบแจ้งหนี้เพื่อส่งให้นายจ้างและหนี้นั้นจะหมดไปเมื่อนายจ้างได้มาชำระเงินสมทบครบตามจำนวนที่ปรากฏในใบแจ้งหนี้

พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 มาตรา 46 บัญญัติไว้ว่า “นายจ้างผู้ใดไม่จ่ายเงินสมทบภายในกำหนดเวลาหรือจ่ายเงินสมทบไม่ครบจำนวนตามที่ต้องจ่าย ให้เสียเงินเพิ่มอีกร้อยละสามต่อเดือนของเงินสมทบที่ต้องจ่าย” การคิดเงินเพิ่มตามวิธีการกำหนด

ไว้นั้นจำนวนเงินเพิ่มจะยังมีจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามระยะเวลาที่ค้างชำระ และอาจมีจำนวนสูงเกินกว่าเงินสมทบที่คงค้างได้

เมื่อนายจ้างเริ่มค้างชำระหนี้ การติดตามให้นายจ้างมาชำระหนี้ได้มากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ฐานะการเงินของนายจ้าง เจตนาของนายจ้าง และที่สำคัญประการหนึ่งคือระยะเวลา ถ้าได้ทิ้งช่วงเวลากการติดตามทวงถามไว้นานเท่าใด โอกาสที่นายจ้างจะมาชำระเงินสมทบก็ลดน้อยลงและอาจทำให้เกิดหนี้สูญได้ในที่สุด

สำนักงานกองทุนเงินทดแทนได้กำหนดขั้นตอนในการติดตามเร่งรัดหนี้ของกองทุนไว้ ดังนี้

2.3.1 กรณีนายจ้างที่ไม่ชำระเงินทุกประเภทภายในเวลาที่กำหนดในใบแจ้งหนี้ หรือไม่ชำระเงินเพิ่มตามกฎหมาย ให้เจ้าหน้าที่เร่งรัดให้นายจ้างจ่ายเงินที่ค้างชำระโดยเร็ว ดังนี้

(1) โทรศัพท์ติดตามหนี้

- ชี้แจง แนะนำ นายจ้างให้ชำระเงินสมทบ หรือเงินเพิ่มโดยเร็ว หากเป็นเงินสมทบต้องแจ้งให้ทราบว่ามีเงินเพิ่มร้อยละ 3 ต่อเดือน อีกด้วย

- บันทึกรายละเอียดการติดตามหนี้ทุกครั้ง (พูดกับใคร เมื่อใด เรื่องอะไร และนัดวันชำระเงิน)

- ในกรณีที่ได้รับทราบข้อเท็จจริงเพิ่มจากนายจ้าง เช่น หยุดกิจการ หรือลดจำนวนลูกจ้าง หรือไม่สามารถชำระหนี้ได้หรือไม่ยอมชำระ ต้องให้คำแนะนำวิธีแก้ปัญหาที่ถูกต้อง และปรับปรุงเงินสมทบให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง หรือรีบเร่งรัดหนี้โดยเร็ว หากนายจ้างไม่ยอมชำระ หรือไม่สามารถชำระหนี้ได้

(2) ออกหนังสือติดตามหนี้

หากการติดตามทางโทรศัพท์ไม่ได้ผล ให้ติดตามเป็นหนังสือ ตามขั้นตอน ดังนี้

ฉบับที่ 1

หนังสือเตือนให้ชำระหนี้ค้างทุกประเภท (ระบุรายการหนี้และจำนวนเงินของแต่ละรายการด้วย)

ฉบับที่ 2

หนังสือเชิญพบ เพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการชำระเงิน (กำหนดวันนัดหมาย)

ฉบับที่ 3

หนังสือคำสั่ง โดยอ้างอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายเรียกนายจ้าง เพื่อให้มาพบและชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการชำระเงิน พร้อมทั้งส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาตรวจสอบภายในเวลาที่กำหนด

ข้อปฏิบัติในการออกหนังสือติดตาม

- กำหนดวันนัดหมาย ให้ห่างจากวันออกหนังสือ 7 – 15 วัน
- ส่งหนังสือทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ และแนบใบตอบรับไว้กับสำเนาหนังสือทุกครั้ง หากนำส่งโดยเจ้าหน้าที่ให้ผู้รับลงชื่อรับไว้ด้วย
- ผู้ลงชื่อในหนังสือ เป็นผู้อำนวยการสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ หรือประกันสังคมจังหวัด หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กระทรวงแรงงานแต่งตั้ง หรือผู้ว่าราชการจังหวัด (กรณีออกคำสั่งครั้งสุดท้าย)
- การออกหนังสือเชิญพบ หรือคำสั่ง ให้ออกเมื่อนายจ้างไม่มาพบตามกำหนดในหนังสือฉบับก่อน และไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้ทราบ ระยะเวลาการออกหนังสือให้ห่างกันประมาณ 10 วัน
- ถ้านายจ้างมาพบด้วยตนเอง หรือโทรศัพท์ ให้บันทึกรายละเอียดการติดต่อไว้ทุกครั้ง ชี้แจงผลเสียที่นายจ้างจะได้รับเมื่อค้างหนี้ แนะนำวิธีปฏิบัติที่ถูกต้องเมื่อได้รับทราบข้อเท็จจริงเพิ่มเติม

(3) ออกตรวจสถานประกอบการ

หากนายจ้างเพิกเฉยไม่มาภายในกำหนดนัดตามหนังสือ หรือหนังสือไม่ถึงผู้รับ หรือหนังสือถูกตีกลับ ให้เจ้าหน้าที่ออกไปพบนายจ้างยังสถานประกอบการเพื่อตรวจสอบสถานประกอบการ เมื่อทราบสาเหตุที่นายจ้างไม่ชำระหนี้ให้เจ้าหน้าที่บันทึกปากคำนายจ้าง บุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ใกล้ชิด หรือบันทึกเหตุการณ์ที่ได้พบเห็นอย่างละเอียด โดยทำบันทึกการตรวจสถานประกอบการด้วย

(4) ดำเนินคดีฐานขัดคำสั่ง

นายจ้างไม่มาพบตามคำสั่ง และไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้ทราบ ให้ดำเนินคดีอาญาฐานขัดคำสั่ง หรือเปรียบเทียบปรับ

- ส่วนกลาง สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ดำเนินการ
- ส่วนภูมิภาค สำนักงานประกันสังคมจังหวัดดำเนินการ

หมายเหตุ การออกหนังสือ เชิญพบ หรือให้มาพบ ต้องให้นายจ้างได้รับหนังสือก่อนวันนัดหมาย (ตรวจจากใบ AR ตอบรับ)

(5) สอบทรัพย์สินนายจ้าง

ในขณะเร่งรัดหนี้ค้ำชำระ ควรจะทำการตรวจสอบทรัพย์สินของนายจ้างเตรียมไว้เพื่อการยึดอายัดทรัพย์สิน ตามขั้นตอนต่อไป ดังนี้

- ขณะตรวจสอบสถานประกอบการ ตามข้อ (3) ให้ตรวจสอบทรัพย์สินของนายจ้างไว้ด้วย โดยบันทึกรายละเอียดที่ได้พบเห็น
- มีหนังสือขอความร่วมมือจากส่วนราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอตรวจสอบกรรมสิทธิ์ทรัพย์สินที่ปรากฏหลักฐานทางทะเบียน เช่น ที่ดิน บ้าน โรงงาน เครื่องจักร ยานพาหนะ เงินฝากธนาคาร

การติดตามเร่งรัดหนี้ ค้ำชำระ ต้องกระทำอย่างต่อเนื่องตามขั้นตอนที่กำหนด และไม่ทิ้งช่วงเวลาในแต่ละขั้นตอนนานเกินไป เพราะจะยากแก่การติดตาม และเกิดหนี้สูญขึ้นได้ เมื่อพ้นกำหนดนัดในแต่ละครั้งอาจโทรศัพท์เตือนหรือออกหนังสือซ้ำได้ตามที่เห็นสมควร

(6) การเปลี่ยนแปลงสถานภาพของนายจ้าง หรือฐานค้ำชำระ

ในการตรวจสอบสถานประกอบการหากการติดตามพบว่านายจ้างมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับสถานภาพหรือฐานค้ำชำระ ซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดหนี้ค้ำชำระ ให้เจ้าหน้าที่รวบรวมเอกสารและข้อเท็จจริง ปรับปรุงแก้ไขในกรณีต่าง ๆ ดังนี้

- นายจ้างหยุดกิจการ ให้ประสานงานกับหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมสรรพากร กรมพัฒนาธุรกิจการค้า สำนักงานกลางทะเบียนราษฎร องค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นต้น เพื่อหาข้อเท็จจริงในการหยุดกิจการและปรับปรุงเรียกเก็บเงินสมทบให้ตรงกับข้อเท็จจริง หากนายจ้างยินยอมจ่ายหนี้ค้ำชำระ หรือยกเลิกหนี้กรณีไม่มีการจ้างงาน หนี้ค้ำชำระจะหมดไป

- จำนวนลูกจ้างลดลงจากที่ได้ประเมินไว้ต้นปี ให้ตรวจสอบหลักฐานการจ่ายค่าจ้าง แล้วประเมินเรียกเก็บตามข้อเท็จจริงใหม่ จำนวนเงินสมทบลดลง นายจ้างยอมจ่าย หนี้ค้างชำระจะหมดไป

- นายจ้างเปลี่ยนเจ้าของหรือนิติบุคคล นายจ้างค้างชำระเพราะไม่มีหน้าที่จ่าย เนื่องจากได้เปลี่ยนเจ้าของหรือนิติบุคคลแล้ว เมื่อนำหลักฐานการเปลี่ยนแปลง หรือการยกเลิกและหลักฐานการจ่ายค่าจ้างมาแสดง หากนายจ้างไม่มีหน้าที่จ่ายเงินสมทบ กองทุนเงินทดแทน สามารถยกเลิกหนี้ได้ หนี้ค้างชำระจะหมดไป

- หากพบว่านายจ้างที่ไม่ชำระหนี้เงินสมทบ และหรือเงินเพิ่มตามกฎหมายภายในกำหนดได้ เพราะประสบปัญหาด้านการเงิน อาจขอผ่อนผันการชำระหนี้ค้างได้ตามความสามารถของนายจ้าง โดยต้องทำหนังสือรับสภาพหนี้และเสนอให้ผู้อำนวยการสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ หรือประกันสังคมจังหวัดรับทราบด้วย

(7) การรับสภาพหนี้

นายจ้างค้างชำระเงินสมทบหรือเงินเพิ่ม อาจขอผ่อนผันชำระหนี้ที่ค้างเป็นงวด ๆ โดยทำหนังสือรับสภาพหนี้ได้ ดังนี้

- ยื่นหนังสือรับสภาพหนี้ (ตามแบบ) แสดงจำนวนหนี้ค้างทั้งสิ้น กำหนดเวลา และจำนวนเงินที่จะชำระในแต่ละงวด

- ระยะเวลาควรพิจารณาตามความสามารถ และความเหมาะสมแต่ไม่ควรเกิน 12 งวด (1 ปี)

- เงินที่ผ่อนชำระในแต่ละงวด ควรแบ่งจำนวนให้เท่า ๆ กัน และเป็นหลักร้อยละ หลักพัน หรือหลักหมื่น ถ้ามีเศษให้นำมารวมในงวดแรก

- เสนอให้ผู้อำนวยการสำนักงานฯ หรือประกันสังคมจังหวัดทราบ

- เมื่อผ่อนชำระเงินสมทบ ให้ชำระเงินเพิ่มทันที หากจะขอชำระเมื่อผ่อนเงินสมทบครบจำนวนแล้ว ก็ให้ระบุไว้ในสัญญา แต่ระยะเวลาการผ่อนรวมกันไม่ควรเกิน 1 ปี

- หากนายจ้างผิดนัด ให้ติดตามโดยด่วนทั้งทางโทรศัพท์และหนังสือ

(8) ขั้นตอนการยึด อายัดทรัพย์สิน

นายจ้างที่ยังดำเนินกิจการอยู่ หรือหยุดกิจการแล้ว แต่ยังคงชำระเงินสมทบ หรือเงินเพิ่ม และสำนักงานฯ ได้เร่งรัดหนี้สินจนถึงที่สุดแล้วให้ดำเนินการยึดอายัดทรัพย์สิน เพื่อขายทอดตลาดได้ ดังนี้

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- มาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537
- ระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยการยึด อายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สิน ตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 พ.ศ. 2548
- คำสั่งสำนักงานประกันสังคมที่ 2001/2550 ลงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2550 เรื่อง การมอบอำนาจด้านการบริหารงานในภารกิจของสำนักงานประกันสังคมให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ

1) ส่วนกลาง

ให้สรุปข้อเท็จจริง และรายละเอียดการติดตามเร่งรัดหนี้สินของนายจ้าง การตรวจสอบทรัพย์สิน หลักฐานการดำเนินคดี พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมด (เพิ่มนายจ้าง) ส่งกองนิติการ (เอกสารสำคัญให้แนบใบ AR ไว้กับต้นเรื่องด้วย)

2) ส่วนภูมิภาค

- ออกหนังสือเตือนครั้งสุดท้ายโดยผู้ว่าราชการจังหวัดลงนาม เมื่อออกคำสั่งให้มาพบพนักงานเจ้าหน้าที่ครบกำหนดเวลาแล้ว แต่นายจ้างมิได้มาพบหรือมิได้ชำระเงินให้ดำเนินคดีฐานขัดคำสั่งกับนายจ้างบางรายที่เห็นว่าเจตนา ส่วนบางรายมิได้ดำเนินคดี แต่จะออกหนังสือเตือนให้ชำระเงินโดยผู้ว่าราชการจังหวัดลงนาม โดยบันทึกสรุปข้อเท็จจริงและขั้นตอนการดำเนินการเร่งรัดหนี้ที่ผ่านมา พร้อมทั้งอ้างอิงกฎหมายพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 มาตรา 47 ประกอบกับคำสั่งสำนักงานประกันสังคมที่ 2001/2550 ลงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2550 เสนอผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อประกอบการพิจารณาลงนามในหนังสือเตือนถึงนายจ้างที่แนบมาพร้อมกับบันทึก

- สรุปข้อเท็จจริงพร้อมบันทึกขออนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัดยึดทรัพย์สิน ภายหลังจากนายจ้างได้รับหนังสือเตือนโดยผู้ว่าราชการจังหวัด ลงนามครบกำหนดสามสิบวันแล้ว แต่นายจ้างยังมิได้ชำระหนี้ทั้งหมด หรือไม่มาพบเจ้าหน้าที่เพื่อทำหนังสือขอรับสภาพหนี้ และพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบทรัพย์สินว่านายจ้างมี

ทรัพย์สินอะไรบ้างที่จะสามารถดำเนินการยึด อาศัยได้ ก็ดำเนินการทำบันทึกเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด โดยกล่าวถึงหนังสือเดือนและทรัพย์สินของนายจ้างที่ตรวจสอบพบว่ามีอะไรบ้าง เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาออกคำสั่งยึดทรัพย์สินของนายจ้าง พร้อมทั้งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ในการยึดทรัพย์สินนายจ้างแต่ละรายไม่น้อยกว่า 3 คน ทำหนังสือคำสั่งและประกาศยึดทรัพย์สิน หนังสือถึงนายจ้างแจ้งการยึดทรัพย์สินและหนังสือแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานที่ดินท้องที่ที่รับผิดชอบ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานขนส่งจังหวัด ธนาคาร เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดลงนามพร้อมกับบันทึก และเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดลงนามแล้วเจ้าหน้าที่ดำเนินการ โดยเดินทางไปสถานประกอบการที่ค้างชำระเงินสมทบพร้อมทั้งดำเนินการตามขั้นตอนการยึด อาศัยทรัพย์สินต่อไป

(9) ขั้นตอนการขายทอดตลาด

ถ้าหากดำเนินการทั้ง 8 ข้อ ที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว นายจ้างมิได้ชำระหนี้ให้ครบถ้วนตามกำหนดเวลาที่ได้ตกลงไว้ ให้นำเข้าสู่กระบวนการขายทอดตลาดทรัพย์สินของนายจ้างที่ได้ทำการยึดไว้เป็นหลักประกัน และไม่มีผู้ใดมาร้องคัดค้านทรัพย์สินที่ยึดไว้ ขั้นตอนการดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์สินนายจ้าง ซึ่งไม่นำส่งเงินสมทบหรือเงินเพิ่มกองทุนเงินทดแทน มีดังนี้

- รายงานการยึดทรัพย์สินและขออนุมัติขายทอดตลาดทรัพย์สินต่อผู้ว่าราชการจังหวัด
- จัดทำประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สินและหนังสือขอความร่วมมือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
- ส่งหนังสือและประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สินให้นายจ้างและบุคคลภายนอก
- ประเมินราคาทรัพย์สิน
- ดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์สิน
- ชำระเงินค่าซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาด
- โอนกรรมสิทธิ์ที่ขายทอดตลาด
- จัดการเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สิน โดยเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สิน ให้หักไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการยึด อาศัย และขายทอดตลาดและ

จ่ายเงินสมทบหรือเงินเพิ่มที่ค้างจ่าย ถ้ามีเงินเหลือให้คืนแก่นายจ้างโดยเร็ว โดยให้เลขานุการ มีหนังสือแจ้งให้นายจ้างทราบเพื่อขอรับเงินที่เหลือคืนโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ถ้านายจ้างไม่มาขอรับคืนภายในห้าปี ให้ตกเป็นของกองทุน

2.3.2 กรณีนายจ้างถูกบังคับคดี

เมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจสอบประกาศเจ้าพนักงานบังคับคดีของ กรมบังคับคดี เรื่องประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สิน หรือได้รับแจ้งจากกองนิติการ พบว่าเป็นนายจ้าง กองทุนเงินทดแทนซึ่งยังคงค้างชำระเงินสมทบหรือเงินเพิ่มจะต้องยื่นขอเฉลี่ยหนี้ภายใน 14 วัน หลังจากวันประกาศขายทอดตลาด

ขั้นตอนการขอเฉลี่ยหนี้

1. สรุปรเรื่อง (ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับนายจ้างและหนี้ค้าง)
2. คำนวณเงินเพิ่ม โดยประมาณของเงินสมทบที่ค้างชำระถึงวันประกาศขายทอดตลาด
3. ส่งเรื่องให้กองนิติการพร้อมแนมนายจ้าง (ทั้งส่วนกลางและภูมิภาค) ให้ทันยื่นขอเฉลี่ยหนี้ได้ภายใน 14 วัน หลังจากวันประกาศขายทอดตลาด เช่น กำหนดขายในวันที่ 1 ธันวาคม 2551 กองนิติการจะต้องยื่นขอเฉลี่ยหนี้ก่อนวันที่ 14 ธันวาคม 2551
4. เมื่อได้รับเงินให้นำมาหักหนี้ค้าง ถ้าไม่ครบมูลหนี้และอยู่ในหลักเกณฑ์การขอตัดหนี้สูญ ให้สรุปรเรื่องส่งกองเงินสมทบ
5. ตั้งเพิ่มสำรอง โดยถ่ายสำเนาเอกสารสำคัญในเพิ่มนายจ้างเก็บไว้รอผลการดำเนินการ
6. หากพ้นกำหนด ไม่สามารถยื่นขอเฉลี่ยหนี้ได้ทัน ให้ตรวจสอบคุณสมบัติของนายจ้างจากศาล กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หากเข้าข่ายในการพิจารณาจำหน่ายหนี้สูญให้สรุปรเรื่องส่งกองเงินสมทบพิจารณาขออนุมัติ

2.3.3 กรณีนายจ้างถูกฟ้องล้มละลาย

เมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจสอบประกาศเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของ กรมบังคับคดี หรือได้รับแจ้งจากกองนิติการ ว่านายจ้างของกองทุนเงินทดแทนถูกฟ้องล้มละลาย

และถูกศาลพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ซึ่งนายจ้างรายนั้นยังคงค้างชำระเงินสมทบ หรือเงินเพิ่ม จะต้องยื่นขอรับชำระหนี้ภายใน 2 เดือน นับตั้งแต่วันที่ออกประกาศของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

ขั้นตอนการขอชำระหนี้

1. สรุปรื่อง (ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับนายจ้างและหนี้ค้างทั้งสิ้น)
2. คำนวณเงินเพิ่มโดยประมาณของเงินสมทบที่ค้างชำระก่อนถึงวันประกาศพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด
3. ส่งเรื่องให้กองนิติการพร้อมแนมนายจ้าง (ทั้งส่วนกลางและภูมิภาค) โดยเร็วเพื่อจะได้ยื่นขอรับชำระหนี้ภายใน 2 เดือน นับแต่วันออกประกาศของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เช่น ประกาศ ณ วันที่ 1 ธันวาคม 2551 กองนิติการจะต้องยื่นขอรับชำระหนี้ให้ทันภายในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2552
4. ดำเนินการเหมือนข้อ 4 ข้อ 5 และข้อ 6 ในขั้นตอนการขอเฉลี่ยหนี้

2.3.4 นายจ้างอยู่ในระหว่างการชำระบัญชี

นายจ้างที่จดทะเบียนเลิกกิจการ และอยู่ในระหว่างการชำระบัญชีผู้ชำระบัญชีจะประกาศโฆษณาให้เจ้าหนี้แจ้งหนี้ต่อผู้ชำระบัญชี เมื่อพบว่านายจ้างกองทุนเงินทดแทนรายใดที่อยู่ในระหว่างการชำระบัญชี และมีหนี้ค้างชำระให้ดำเนินการ ดังนี้

(1) ตรวจสอบหนังสือรับรอง

- จดทะเบียนนิติบุคคลในกรุงเทพมหานคร หรือในส่วนภูมิภาคให้แจ้งหนี้ค้างชำระต่อผู้ชำระบัญชีโดยทางโทรศัพท์ และส่งหนังสือทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้ทันตามวัน เวลา ที่ประกาศโฆษณาไว้

- หากผู้ชำระบัญชีไม่ดำเนินการชำระหนี้ค้าง ให้สรุปรื่องพร้อมแนมนายจ้างและรายละเอียดการนัดตามหนี้ (เอกสารสำคัญให้แนบใบ AR ไว้ด้วย) ส่งกองนิติการดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

(2) ถ้าไม่สามารถแจ้งได้ทันวัน เวลา ที่ประกาศโฆษณาไว้

- ให้ทำหนังสือแจ้งผู้อำนวยการกองทะเบียนธุรกิจ หรือนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทประจำจังหวัด ขอระงับการจดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชี

- แจ้งต่อผู้ชำระบัญชีถึงหนี้ค้างชำระ และการขอระงับการจดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชี

- หากผู้ชำระบัญชีชำระหนี้ค้าง ทำหนังสือถอนการขอระงับการจดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชี

- หากผู้ชำระบัญชีไม่ดำเนินการชำระหนี้ค้าง สรุปรื่องส่งกองนิติการดำเนินการต่อไป

(3) ตั้งเพิ่มสำรอง รอผลการดำเนินการ (กรณีส่งเรื่องให้กองนิติการ)

(4) เมื่อได้รับเงินมาหักหนี้ค้าง ถ้าไม่ครบมูลหนี้และอยู่ในหลักเกณฑ์การขอตัดหนี้สูญ ให้สรุปรื่องส่งกองเงินสมทบ

2.3.5 การจำหน่ายหนี้ออกจากบัญชีเป็นหนี้สูญ

ตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนเงินทดแทน ว่าด้วยการรับเงิน การจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงิน กองทุนเงินทดแทน พ.ศ. 2547

ข้อ 26 นายจ้างรายใดเป็นบุคคลล้มละลาย หรือได้จดทะเบียนเลิกกิจการ หรือหยุดประกอบกิจการโดยมิได้จดทะเบียนเลิกกิจการ หรือถูกถอนทะเบียนการประกอบกิจการ และไม่อยู่ในฐานะที่จะชำระหนี้ได้ หรือในกรณีนี้นั้นหมดอายุความในการใช้สิทธิเรียกร้อง ก็ให้จำหน่ายออกจากบัญชีเป็นหนี้สูญ โดยผู้มีอำนาจดังต่อไปนี้ เป็นผู้อนุมัติ

1. เลขานุการ สำหรับหนี้รายละไม่เกินห้าหมื่นบาท
2. คณะกรรมการ สำหรับหนี้รายละเกินห้าหมื่นบาทขึ้นไป แต่ไม่เกินห้าแสนบาท
3. รัฐมนตรีตามข้อเสนอของคณะกรรมการ สำหรับหนี้รายละเกินห้าแสนบาทขึ้นไป

(1) หลักเกณฑ์การจำหน่ายหนี้สูญ

1) นายจ้างเป็นบุคคลล้มละลาย และไม่อยู่ในฐานะที่จะชำระหนี้ได้ หมายถึงต้องมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้นายจ้างเป็นบุคคลล้มละลาย

2) นายจ้างได้จดทะเบียนเลิกกิจการ และไม่อยู่ในฐานะที่จะชำระหนี้ได้ หมายถึง นายจ้างได้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนขอเลิกประกอบกิจการและนายทะเบียนได้รับจดทะเบียนเลิกแก่นายจ้างรายนั้นแล้ว และนายจ้างไม่อยู่ในฐานะที่จะชำระหนี้ได้ด้วย เช่น กรณีที่นายจ้างเป็นนิติบุคคล นายจ้างต้องยื่นคำขอต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทขอเลิก

นิติบุคคล และนายทะเบียนได้รับจดทะเบียนเลิกแล้ว และภายหลังจากการชำระบัญชีไม่มีทรัพย์สินเหลือแบ่งคืนให้กับบรรดาผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น

หากมีทรัพย์สินของนิติบุคคลเหลือแบ่งคืนก็ยังไม่จำเป็นต้องชำระหนี้สูญไม่ได้เพราะถือว่านายจ้างยังมีทรัพย์สินหรืออยู่ในฐานะที่จะชำระหนี้ได้ กรณีเช่นนี้นายจ้างจะพ้นจากความรับผิดชอบเมื่อพ้นกำหนดเวลาที่กฎหมายห้ามมิให้ฟ้องเรียกหนี้สินที่นิติบุคคลหรือ ผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นหรือผู้ชำระบัญชีเป็นลูกหนี้อยู่ในฐานะเช่นนั้น ก็ต้องพ้นกำหนดเวลาสองปีนับแต่วันถึงที่สุดแห่งการชำระบัญชี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1272 เป็นต้น

3) นายจ้างหยุดประกอบกิจการ โดยมีได้จดทะเบียนเลิกกิจการและไม่อยู่ในฐานะที่จะชำระหนี้ได้

3.1) ส่วนกลาง ให้พิจารณาจาก

- ผลการดำเนินการตามกฎหมายของกองนิติการว่า นายจ้างได้หยุดประกอบกิจการและไม่ปรากฏทรัพย์สินที่จะยึด आयัด เพื่อทำการขายทอดตลาด โดยเลขาราชการอนุมัติให้ยุติการดำเนินการตามกฎหมายกับนายจ้างแล้ว

- ในกรณีที่ได้นำเรื่องให้กองนิติการดำเนินการตามกฎหมายแก่นายจ้าง แต่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่านายจ้างได้หยุดประกอบกิจการแล้ว และผลการตรวจสอบทรัพย์สินของนายจ้างไม่ปรากฏทรัพย์สินที่จะยึด आयัด เพื่อทำการขายทอดตลาดได้

3.2) ส่วนภูมิภาค ให้พิจารณาจากผลการติดตามเร่งรัดหนี้การตรวจสถานประกอบการ การดำเนินคดีฐานขัดคำสั่ง การประสานงานกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า องค์การบริหารส่วนจังหวัด ปรากฏว่านายจ้างได้หยุดประกอบกิจการแล้ว และผลการตรวจสอบทรัพย์สินของนายจ้างแล้ว ไม่ปรากฏทรัพย์สินใด ๆ ที่จะดำเนินการอายัดได้

4) นายจ้างถูกถอนทะเบียนประกอบกิจการ และไม่อยู่ในฐานะที่จะชำระหนี้ได้ หมายถึง นายจ้างถูกนายทะเบียนสั่งให้เลิกการประกอบกิจการ เช่น การถอนทะเบียนร้าง หรือนายจ้างต้องเลิกกิจการเพราะเหตุอื่น เช่น ศาลสั่งให้เลิก และนายจ้างต้องไม่อยู่ในฐานะที่จะชำระหนี้ได้ ซึ่งการที่จะพิจารณาว่านายจ้างอยู่ในฐานะที่จะชำระหนี้ได้หรือไม่นั้น หากนายจ้างเป็นนิติบุคคลก็ต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์เช่นเดียวกับข้อ 2

5) หนี้หมดอายุความในการใช้สิทธิเรียกร้อง หมายถึง กรณีที่สำนักงานประกันสังคมผู้เป็นเจ้าของหนี้มิได้ฟ้องร้องต่อศาลเพื่อบังคับคดี หรือ เลขาธิการสำนักงานประกันสังคมมิได้ใช้อำนาจตามความในข้อ 47 แห่งพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 ตั้งยึด อายัดทรัพย์สินของนายจ้างเพื่อทำการขายทอดตลาดภายในสิบปีนับแต่วันที่นายจ้างมีหน้าที่ต้องชำระเงินสมทบนั้น

(2) ขั้นตอนการจำหน่ายหนี้สูญ

หนี้เงินสมทบค้างชำระทุกรายที่อยู่ในระหว่างการเร่งรัดหนี้หรืออยู่ในระหว่างการดำเนินการทางกฎหมาย หรือทราบผลการดำเนินการทางกฎหมายแล้ว แต่ยังไม่ปิดเรื่องไม่ได้หากปรากฏว่าเข้าหลักเกณฑ์ตามข้อ 1 ให้จำหน่ายออกจากบัญชีเป็นหนี้สูญได้ตามขั้นตอนนี้

1) ตรวจสอบว่าหนี้ค้างชำระรายใด อยู่ในหลักเกณฑ์ตามข้อ 1.1 – 1.5

1.1) ตรวจสอบจากประกาศเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (เรื่อง คำพิพากษาให้ล้มละลาย) จากศาล (คำพิพากษาของศาล)

1.2) ตรวจสอบจากหนังสือรับรองการจดทะเบียนเลิก ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

1.3) พิจารณาจากผลการติดตามเร่งรัดหนี้ ผลการตรวจสอบประกอบการ รวมทั้งผลการสอบทรัพย์

1.4) ตรวจสอบจากหนังสือรับรองการจดทะเบียนเลิกของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

1.5) หนี้ที่มีอายุเกิน 10 ปี นับแต่วันพ้นกำหนดชำระตามใบแจ้งหนี้

2) ปรับปรุงหนี้ค้างชำระให้เป็นไปตามข้อเท็จจริง โดยพิจารณาว่า เหตุการณ์ตามข้อ 1.1) – 1.4) มีผลตั้งแต่เมื่อใด แล้วปรับปรุงหนี้ให้เป็นไปตามนั้น คือ

2.1) ยกเลิกหนี้ทั้งหมดที่เกิดขึ้นหลังเหตุการณ์ตามข้อ 1.1 – 1.4 มีผล

2.2) ถ้านายจ้างมีเงินคงเหลือค้างอยู่ในบัญชี ให้หักเงินคงเหลือก่อนตัดหนี้สูญ

3) ตรวจสอบและสรุปรายการและจำนวนหนี้ค้างของนายจ้างทั้งหมด เว้นแต่กรณี 1.5 ให้ตัดเฉพาะปีที่หมดอายุความเท่านั้น

4) สรุปเรื่องข้อเท็จจริงของนายจ้างทั้งหมด รายการหนี้ค้าง รายละเอียดการเร่งรัดหนี้ และการสอบทรัพย์ ผลการดำเนินการทางกฎหมาย

5) ส่งสรุปเรื่องพร้อมแฟ้มนายจ้าง สำเนาบัญชีนายจ้าง (กท.12) ส่งให้กองเงินสมทบ เพื่อนำเสนอเลขาธิการหรือคณะกรรมการกองทุนเงินทดแทนหรือรัฐมนตรี

6) เมื่อได้รับแจ้งผลการอนุมัติแล้ว ให้แจ้งฝ่ายบัญชีเพื่อปรับปรุงบัญชีลูกหนี้ให้ถูกต้องต่อไป (เจ้าหน้าที่เงินสมทบไม่ต้องทำบันทึกเจ้าหน้าที่)

ขั้นตอนการติดตามหนี้ที่ได้กำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่เงินสมทบ เป็นการติดตามที่สมบูรณ์ครบถ้วน แต่การดำเนินการให้ได้ผลคือนายจ้างมาชำระเงินสมทบภายในระยะเวลาที่กำหนดและมีหนี้ค้างน้อยที่สุด ปัจจัยที่สำคัญคือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและผู้บังคับบัญชาทุกระดับต้องให้ความสนใจในการใช้มาตรการต่าง ๆ เหล่านี้อย่างจริงจัง เข้มงวด มีการกำหนดนโยบายและเป้าหมายหนี้ค้างที่ชัดเจน และที่สำคัญที่สุดต้องมีการติดตามหนี้ค้างในทันทีภายในเวลาที่รวดเร็ว และดำเนินการตามขั้นตอนอย่างต่อเนื่องจนถึงที่สุด

บทที่ 3 วิธีการดำเนินงาน

ในการดำเนินงานติดตามเร่งรัดหนี้กองทุนเงินทดแทนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้มีการจัดระบบงานในการดำเนินการ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์การดำเนินงาน ดังนี้

3.1 รูปแบบของการศึกษา

การศึกษาการติดตามเร่งรัดหนี้กองทุนเงินทดแทนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์เชิงพรรณนา เพื่อดำเนินการศึกษาคำแนะนำติดตามเร่งรัดหนี้กองทุนเงินทดแทน

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลและข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่ปี 2547 – 2550 ดังนี้

- งบการเงินกองทุนเงินทดแทน
 - งบรายได้ – ค่าใช้จ่าย
 - งบดุล
- ข้อมูลจำนวนเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน
- ข้อมูลจำนวนเงินทดแทน
- ข้อมูลเงินสมทบค้างชำระกองทุนเงินทดแทน
- ข้อมูลการเร่งรัดหนี้กองทุนเงินทดแทนของสำนักงานประกันสังคมจังหวัด

พระนครศรีอยุธยา ปี 2550 – 2551 เป็นกรณีตัวอย่าง รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างและรูปแบบการทำงานของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.3 การวิเคราะห์การดำเนินงาน

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ขอรับการประเมินได้ดำเนินการกำหนดหัวข้อของการวิเคราะห์การดำเนินงานเร่งรัดหนี้กองทุนเงินทดแทน ดังนี้

3.3.1 วิเคราะห์สถานะทางการเงินของกองทุนเงินทดแทน

การวิเคราะห์สถานะทางการเงินของกองทุนเงินทดแทน มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบถึงผลการดำเนินงานของสำนักงานกองทุนเงินทดแทนที่ผ่านมาว่ามีสภาพคล่องทางการเงินและมีฐานะทางการเงินที่มั่นคงเพียงใด รวมทั้งมีความสามารถเพียงพอในการดำเนินการ ทั้งในปัจจุบันและอนาคตหรือไม่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อันจะทำให้กองทุนมีเสถียรภาพยิ่งขึ้น

3.3.2 วิเคราะห์ผลการดำเนินการติดตามเร่งรัดหนี้กองทุนเงินทดแทน

ในการวิเคราะห์ผลการดำเนินการติดตามเร่งรัดหนี้กองทุนเงินทดแทน ในฐานะที่ผู้ขอรับการประเมิน เคยปฏิบัติงาน ณ สำนักงานกองทุนเงินทดแทนเป็นเวลา 16 ปี และดำรงตำแหน่งประกันสังคมจังหวัดเป็นเวลา 8 ปี ตระหนักถึงความสำคัญของเงินสมทบ ซึ่งเป็นรายได้หลักของกองทุน จึงเล็งเห็นถึงความจำเป็นที่ต้องศึกษา วิเคราะห์ สภาพปัญหาในการจัดเก็บเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนในปัจจุบัน เพื่อหาแนวทางและมาตรการที่จะพัฒนาระบบการจัดการหนี้เงินสมทบกองทุนเงินทดแทนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นประเด็นหลักที่ควรให้ความสำคัญจึงต้องมุ่งเน้นไปที่ลูกหนี้หรืออีกนัยหนึ่งก็คือนายจ้างที่ยังคงค้างชำระเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน และจากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา สามารถบอกได้ถึงจำนวนเงินสมทบที่ยังไม่สามารถจัดเก็บได้จากนายจ้างหรือลูกหนี้ อันเป็นตัวชี้วัดให้เห็นถึงผลการทำงานการติดตามเร่งรัดหนี้ว่าประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด

ตามมาตรฐานการบัญชีของสมาคมนักสอบบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยได้ให้ความหมายของ “ลูกหนี้” ไว้ดังนี้

1. ลูกหนี้ หมายถึง ลูกหนี้ที่เกิดจากการดำเนินการตามปกติวิสัยของธุรกิจนั้น เช่น ลูกหนี้การค้า
2. หนี้สูญ หมายถึง ลูกหนี้ที่ได้ติดตามทวงถามจนถึงที่สุดแล้ว แต่ยังไม่ได้รับการชำระหนี้และได้จำหน่ายออกจากบัญชี
3. หนี้สงสัยจะสูญ หมายถึง ลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บเงินไม่ได้ และถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายของรอบระยะเวลาบัญชีนั้น

ลูกหนี้กองทุนเงินทดแทน โดยทั่วไปจะมีทั้งหมด 5 ประเภท คือ ลูกหนี้จากเงินสมทบประจำปี เงินสมทบประจำงวด เงินสมทบจากการรายงานค่าจ้าง เงินสมทบจากการตรวจบัญชี และเงินฝากนายจ้าง แต่ละประเภทมีระยะเวลากำหนดในการ

จ่ายเงินไม่พร้อมกัน และหากนายจ้างผู้ใดไม่จ่ายเงินสมทบภายในกำหนดเวลา หรือจ่ายเงินสมทบไม่ครบจำนวนตามจำนวนที่ต้องจ่าย ต้องเสียเงินเพิ่มอีกร้อยละสามต่อเดือนของเงินสมทบที่ค้างจ่าย นอกจากนี้การคำนวณเงินเพิ่มตามวิธีที่กำหนดไว้นั้น หากระยะเวลาที่ค้างชำระเงินสมทบเป็นเวลานาน จำนวนเงินเพิ่มอาจมีจำนวนสูงกว่าเงินสมทบที่คงค้างได้

สาเหตุที่ก่อให้เกิดหนี้ มีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. นายจ้างไม่ประสงค์จะจ่ายเงินสมทบหรือเงินฝากหรือเงินเพิ่มตามกฎหมายที่สำนักงานประกันสังคมออกหนังสือเรียกเก็บ อาจเนื่องจากการเห็นว่ากรเรียกเก็บเงินสมทบไม่ถูกต้อง ไม่ยุติธรรม ยอดประเมินสูงเกินไป รวมทั้งไม่ยอมมาพบปะเจรจากับเจ้าหน้าที่ ไม่ว่าจะติดต่อด้านเอกสาร หนังสือ หรือโทรศัพท์นัดหมาย

2. นายจ้างประสบปัญหาสถานะเศรษฐกิจไม่ดี ดำเนินธุรกิจขาดทุนขาดเงินทุนหมุนเวียน และธนาคารไม่ปล่อยสินเชื่อ ทำให้นายจ้างค้างชำระหนี้

3. นายจ้างหยุดหรือเลิกประกอบกิจการ หรือดำเนินการเองโดยไม่มีลูกจ้าง แต่ไม่ทราบแนวปฏิบัติทางด้านกฎหมาย ไม่แจ้งให้กองทุนเงินทดแทนทราบ จึงมีหนี้ค้างในระบบซึ่งมิใช่ลูกหนี้ที่เกิดขึ้นจริง

4. นายจ้างหยุดประกอบกิจการแล้ว แต่ยังมีหนี้กองทุนเงินทดแทนค้างอยู่และหลบหนี ไม่สามารถติดตามได้

5. นายจ้างให้สำนักงานบัญชีจัดทำและนำส่งเงินสมทบ แต่สำนักงานบัญชีไม่นำส่งเงินสมทบตามกำหนด

6. หนี้ค้างชำระที่ไม่สามารถติดตามได้แล้ว แต่ยังไม่พิจารณาขออนุมัติจำหน่ายหนี้ออกจากบัญชีเป็นหนี้สูญ

3.3.3 การวิเคราะห์กรณีศึกษาตัวอย่างการดำเนินการเร่งรัดหนี้ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ในการวิเคราะห์กรณีศึกษาตัวอย่างจากผลการดำเนินงานที่ติดตามเร่งรัดหนี้ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดพระนครศรีอยุธยาพบว่ามีลูกหนี้กองทุนเงินทดแทนในปี 2547 จำนวน 1,139,587.60 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.58 ของจำนวนลูกหนี้ทั้งหมด ปี 2548 มีลูกหนี้จำนวน 1,733,659.10 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.70 ของจำนวนลูกหนี้ทั้งหมด ปี 2549 มีลูกหนี้จำนวน 1,723,736.63 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.67 ของจำนวนลูกหนี้ทั้งหมด และปี 2550 มีลูกหนี้จำนวน 2,550,103.90 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.90 ของจำนวนลูกหนี้ทั้งหมด การที่มี

จำนวนลูกหนี้เพิ่มสูงขึ้นทุกปี เนื่องจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจัดว่าเป็นจังหวัดขนาดใหญ่ มีนายจ้าง ลูกจ้าง และผู้ประกันตนอยู่ในความรับผิดชอบมาก ดังนั้นในฐานะที่ผู้ขอรับการ ประเมินปฏิบัติงานเป็นผู้บริหารในตำแหน่งประกันสังคมจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2550 จนถึงวันที่ 18 พฤศจิกายน 2551 ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดเก็บเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนมาโดยตลอด จึงได้ศึกษาถึงรูปแบบวิธีการทำงาน สภาพปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินการจัดเก็บเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนของ สำนักงานประกันสังคมพระนครศรีอยุธยา เพื่อใช้เป็นตัวอย่างในการหาแนวทางปรับปรุง งาน และพัฒนาระบบการจัดการหนี้เงินสมทบกองทุนเงินทดแทนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

(1) ศึกษาโครงสร้างและรูปแบบการทำงานของสำนักงานประกันสังคม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สำนักงานประกันสังคมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีหน้าที่ รับผิดชอบในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองดูแลลูกจ้างที่ประสบ อันตราย เจ็บป่วย ทูพพลภาพ ดาย หรือสูญหาย เนื่องจากการทำงานให้นายจ้าง ตาม พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 และให้การดูแลผู้ประกันตนที่ประสบอันตราย เจ็บป่วย ทูพพลภาพ หรือตาย อันมิใช่เนื่องจากการทำงานให้นายจ้าง รวมทั้งการคลอดบุตร สงเคราะห์บุตร ชราภาพ และว่างงาน ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 แก้ไข เพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 ดำเนินการจัดเก็บเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน และกองทุนประกันสังคม และ ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

สำนักงานประกันสังคมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งอยู่ที่ ศาลากลาง จังหวัด ชัย 2 อาคาร 7 ชั้น ถนนสายเอเชีย ตำบลคลองสวนพูล อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สำนักงานประกันสังคมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีนายจ้างที่ขึ้น ทะเบียนกองทุนเงินทดแทนอยู่ในความรับผิดชอบ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2551 สำนักงาน ใหญ่ 3,625 แห่ง สาขา 713 แห่ง รวมเป็น 4,338 แห่ง และมีลูกจ้างที่อยู่ในความดูแล จำนวน 326,492 คน หรือร้อยละ 4.01 ของจำนวนลูกจ้างทั่วประเทศ (8,135,606 คน) จึง

เป็นจังหวัดที่มีปริมาณงานค่อนข้างสูง สามารถใช้เป็นตัวอย่างในการวิเคราะห์สภาพปัญหา และวิธีดำเนินการจัดเก็บเงินสมทบและติดตามเร่งรัดหนี้กองทุนเงินทดแทนได้เป็นอย่างดี

สำนักงานประกันสังคมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จัดโครงสร้างรูปแบบการทำงานเป็นกลุ่มงานหลัก คือ

- กลุ่มงานให้บริการ (Front Office) เป็นกลุ่มงานที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้รับบริการโดยตรง

- กลุ่มงานปฏิบัติการ (Back Office) เป็นกลุ่มงานที่สนับสนุนงานให้บริการและไม่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้รับบริการโดยตรง

สำนักงานประกันสังคมจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้กำหนดอำนาจหน้าที่ และโครงสร้างการแบ่งงานออกเป็น 5 กลุ่มงาน ดังนี้

1. กลุ่มงานให้บริการ 1 มีหน้าที่ความรับผิดชอบ
 - การรับและตรวจแบบขึ้นทะเบียนนายจ้าง
 - การกำหนดรหัสประเภทกิจการ เลขที่บัญชี อัตราเงินสมทบวันเดือนปี ที่มีหน้าที่จ่ายเงิน
 - การคำนวณเงินสมทบ และออกใบประเมินเงินสมทบ (ครั้งแรก) การออกหนังสือแจ้งผลการขึ้นทะเบียน รวมทั้งคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการนำส่งเงินสมทบและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ
 - การจัดทำแฟ้ม (ครั้งแรก) การบันทึกข้อมูลการขึ้นทะเบียนนายจ้าง
 - การดำเนินการเกี่ยวกับผู้ประกันตนโดยสมัครใจ มาตรา 39 และมาตรา 40
 - ตรวจสอบการรับชำระเงินสมทบผ่านธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) และธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน)
 - การรับชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมและกองทุนเงินทดแทนรวมทั้งเงินเพิ่ม ค่าปรับ ค่าธรรมเนียมตามกฎหมาย
 - การจ่ายเงินทดแทนและประโยชน์ทดแทน ณ สำนักงานผ่านธนาคารและทางธนาณัติ

- การจ่ายค่ารักษาพยาบาลให้แก่สถานพยาบาล
- การจ่ายเงินสมทบให้นายจ้าง ผู้ประกันตน
- การจัดทำรายงานเงินคงเหลือประจำวัน รายงานการรับ – จ่ายเงิน จัดทำบัญชี และงบการเงินทั้งสองกองทุน

- งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

2. กลุ่มงานให้บริการ 2 มีหน้าที่ความรับผิดชอบ

- การวินิจฉัยสั่งจ่ายประโยชน์ทดแทนและเงินทดแทน
- การดำเนินการเกี่ยวกับการอุทธรณ์ตามกฎหมายประกันสังคมและกฎหมายเงินทดแทน การเปลี่ยนแปลงคำสั่งหรือคำวินิจฉัย การปิดเรื่องหรือรื้อฟื้นเรื่อง

- การรับคำร้องและวินิจฉัยสั่งให้นายจ้างจ่ายเงินทดแทนให้แก่ลูกจ้างที่อยู่นอกข่ายคุ้มครองของกฎหมายเงินทดแทน

- การรับสมัครและส่งตัวผู้ประกันตนและลูกจ้างเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ และด้านอาชีพ

- การจัดทำรายงานการจ่ายประโยชน์ทดแทนและเงินทดแทน
- การให้คำปรึกษา แนะนำ ตอบข้อซักถาม
- การดำเนินคดีเปรียบเทียบปรับกรณีนายจ้างยื่นแบบแจ้งการ

ประสพอันตราย (กท.16) เกินเวลาที่กฎหมายกำหนด

- การส่งตัวลูกจ้างกรณีทุพพลภาพเข้ารับการตรวจจากแพทย์
- การตรวจเยี่ยมผู้ทุพพลภาพ
- งานคณะกรรมการประกันสังคม
- งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

3. กลุ่มงานปฏิบัติการ 1 มีหน้าที่ความรับผิดชอบ

- การตรวจสอบสถานประกอบการ การตรวจบัญชีนายจ้าง การชี้แจงข้อกฎหมาย หน้าที่และสิทธิประโยชน์ให้นายจ้าง ลูกจ้าง

- การติดตามเรื่องร้องเรียน และตรวจสอบให้นายจ้างปฏิบัติตามข้อกฎหมาย

- การติดตามเร่งรัดเงินสมทบค้างชำระ

- การจัดเก็บและรับผิดชอบเพิ่มนายจ้าง การออกใบประเมินเงินสมทบประจำปี ใบแจ้งหนี้เงินฝาก ใบแจ้งเงินสมทบประจำงวด ใบแจ้งเงินสมทบจากการตรวจบัญชีและใบแจ้งเงินสมทบจากการรายงานค่าจ้างประจำปี

- การให้คำชี้แจงเกี่ยวกับอัตราเงินสมทบตามค่าประสบการณ์
- การจัดทำเอกสารการจ่ายเงินสมทบพร้อมรายงาน
- การคืนเงินสมทบกองทุนประกันสังคมและกองทุนเงิน

ทดแทน

- การจัดการฐานข้อมูลทะเบียนนายจ้าง
- การรับแจ้งเปลี่ยนแปลงชื่อเท็จจริงนายจ้าง
- งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

งานนิติกร มีหน้าที่ความรับผิดชอบ

- งานคดีอาญาและงานคดีแพ่งตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534

- งานให้คำปรึกษาและข้อหารือแนวทางในการดำเนินคดี
- การดำเนินคดี ยึด आयค์และขายทอดตลาดทรัพย์สิน
- งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

4. กลุ่มงานปฏิบัติการ 2 มีหน้าที่ความรับผิดชอบ

- การให้บริการขึ้นทะเบียนผู้ประกันตนมาตรา 33
- การจัดการฐานข้อมูลลูกจ้างผู้ประกันตน
- การบันทึกแบบแจ้งการเปลี่ยนแปลงชื่อเท็จจริงผู้ประกันตน
- การจัดทำทะเบียนคุม และรวบรวมแบบรายการแสดงการส่งเงิน

สมทบ (สปส.1-10) ของนายจ้าง

- การแก้ไขเลขชั่วคราวจากการส่งแบบ สปส.1-10
- การตรวจสอบการบันทึกข้อมูลเงินสมทบของผู้รับจ้าง
- การประสานสถานพยาบาลและการจัดการข้อร้องเรียนด้าน

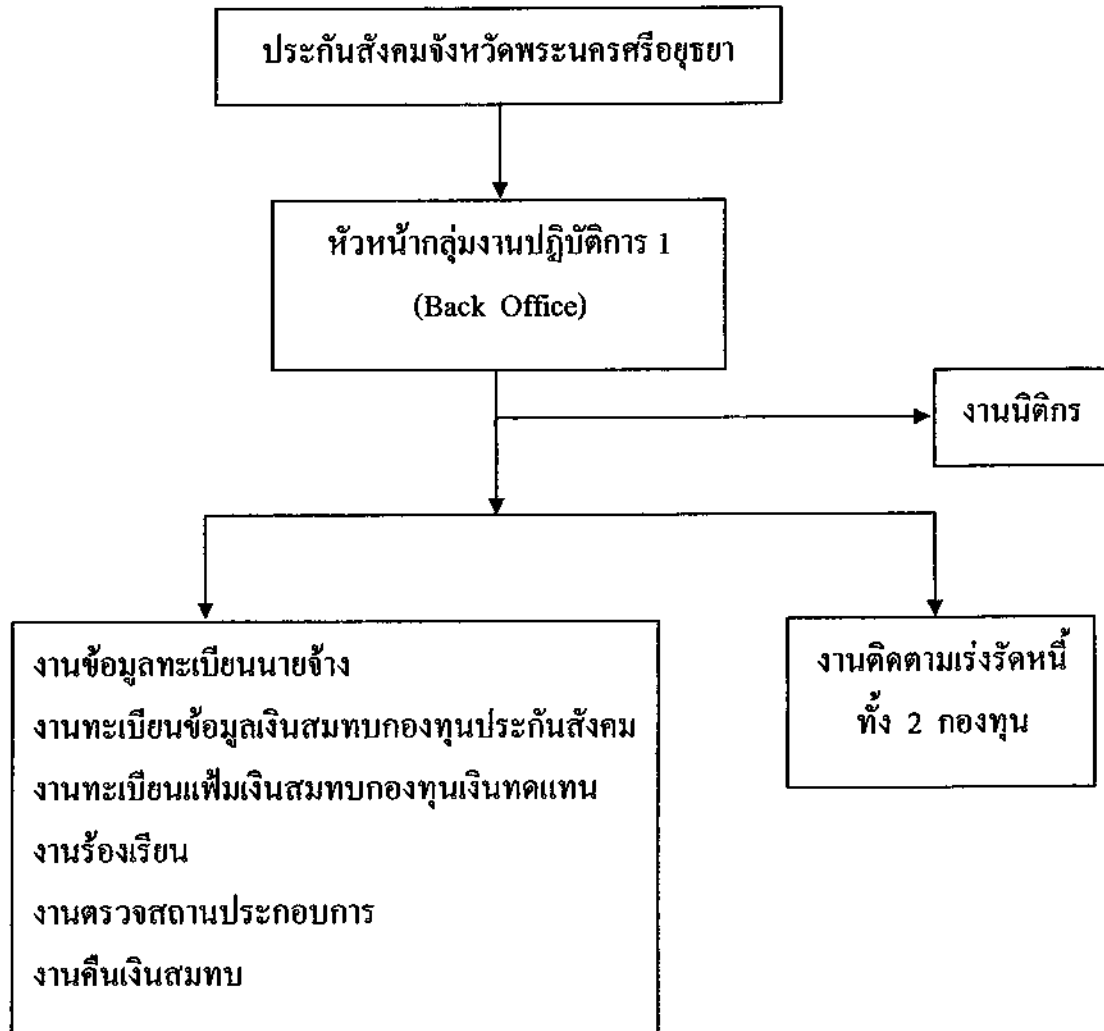
การให้บริการทางการแพทย์

- การรณรงค์ให้นายจ้างนำส่งเงินสมทบพร้อมสื่อข้อมูล การบันทึกข้อมูลจากสื่อ และแก้ไขเลขชั่วคราวจากการส่งสื่อ
- การออกบัตรรับรองสิทธิการรักษาพยาบาล การออกบัตรประกันสังคม การออกเอกสารรับรองการใช้บัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า
- การประสานรับสมัครสถานพยาบาลเข้าโครงการประกันสังคม
- การวางแผนและออกหน่วยโครงการส่งเสริมสุขภาพป้องกันโรคและเผยแพร่ผลงานประกันสังคม ณ สถานประกอบการ
- งานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

5. กลุ่มงานปฏิบัติการ 3 มีหน้าที่ความรับผิดชอบ

- งานสารบรรณ พัสดุ ครุภัณฑ์ ยานพาหนะ อาคารสถานที่
 - การจัดทำแผนงาน โครงการ และงบประมาณ รายงานการปฏิบัติงาน
 - งานการเจ้าหน้าที่
 - งานจัดประชุม ชี้แจงให้ความรู้และสร้างเครือข่ายนายจ้างลูกจ้าง
 - งานด้านการเงินและเบิกจ่ายเงินงบประมาณและเงินกองทุนเพื่อบริหาร
 - งานโครงการผู้ประกันตนสวัสดิการไกลยาเสพติด
 - งานออกหน่วยจังหวัดเคลื่อนที่
 - งานจัดนิทรรศการ ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารงานประกันสังคม การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่น เพื่อการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลงานของสำนักงาน
 - งานอื่นๆ ซึ่งไม่ใช่ของกลุ่มงานใดกลุ่มงานหนึ่งโดยเฉพาะ
- การจัดโครงสร้างตามรูปแบบข้างต้น จะเห็นได้ว่าในส่วนของงานติดตามเร่งรัดหนี้ของกองทุนประกันสังคมและกองทุนเงินทดแทนอยู่ในกลุ่มงานปฏิบัติการ 1 (Back Office) มีงานนิติกรสนับสนุนการทำงานในส่วนของการดำเนินคดีอาญาคดีแพ่ง การดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534

งานซื้อหรือและแนวทางด้านกฎหมาย โดยจัดแผนผังรูปแบบตามสายการบังคับบัญชา เฉพาะงานติดตามเร่งรัดหนี้ ได้ดังนี้

ข้อดีของโครงสร้างตามรูปแบบข้างต้น

1. มีความคล่องตัวในการทำงาน สายการบังคับบัญชาชัดเจน
2. เจ้าหน้าที่ติดตามเร่งรัดหนี้ รับผิดชอบงานด้านเดียวทำให้มีความคล่องตัวในการทำงานสูง
3. อยู่ในสายงานเงินสมทบที่สามารถเอื้อต่อการทำงานและสนับสนุนข้อมูลได้
4. เหมาะสำหรับจังหวัดใหญ่ที่มีนายจ้างอยู่ในความรับผิดชอบเป็นจำนวนมาก เพราะจะทำให้การติดตามหนี้ได้อย่างทั่วถึง

(2) ปรับวิธีทำงานให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน

(2.1) ปรับปรุงขั้นตอนการรับขึ้นทะเบียนนายจ้างกองทุนเงิน

ทดแทน

เมื่อนายจ้างมีลูกจ้างตั้งแต่หนึ่งคนขึ้นไป มีหน้าที่ต้องยื่นแบบการขึ้นทะเบียนและจ่ายเงินสมทบภายใน 30 วัน เจ้าหน้าที่ผู้รับขึ้นทะเบียนจะตรวจเอกสาร สอบถามข้อเท็จจริงในส่วนที่เกี่ยวกับประเภทกิจการ ลักษณะการจ้างงาน กำหนดเลขที่บัญชี รหัสประเภทกิจการ และอัตราเงินสมทบ พร้อมทั้งออกไปประเมินเงินสมทบประจำปี กำหนดค่าจ้างโดยประมาณนับจากวันที่มีลูกจ้างหนึ่งคน จนถึงวันสิ้นปีและออกหนังสือแจ้งผลให้นายจ้างทราบ จากนั้นเจ้าหน้าที่ต้องจัดทำเพิ่มนายจ้างเป็นรายตัว เพื่อบันทึกข้อมูลและเก็บเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในแฟ้ม และส่งเพิ่มนายจ้างให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องคือกลุ่มงานทะเบียนเพิ่มนายจ้างต่อไป

เจ้าหน้าที่กลุ่มงานทะเบียนเพิ่มนายจ้างกองทุนเงินทดแทนจะมีหน้าที่ออกไปประเมินเงินสมทบประจำปี ใบแจ้งเงินสมทบประจำงวด ใบแจ้งหนี้เงินฝาก แล้วแต่กรณี ในปีถัดไป ตรวจสอบการรายงานค่าจ้าง เพื่อออกไปแจ้งเงินสมทบจากการรายงานค่าจ้างประจำปี ตรวจสอบบัญชีค่าจ้างประจำปี เพื่อออกไปแจ้งเงินสมทบจากการตรวจบัญชี ในการเรียกเก็บเงินเพิ่มหรือคืนเงินสมทบให้กับนายจ้าง และเมื่อพบว่านายจ้างไม่ชำระเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนตามเวลาที่กำหนดในใบแจ้งหนี้ ก็จะส่งให้กลุ่มงานเร่งรัดหนี้ ติดตามจัดเก็บหนี้เงินสมทบต่อไป

วิธีการที่ปฏิบัติอยู่เดิมนั้น ทำให้พบปัญหาว่าขาดขั้นตอนการติดตามหนี้ทันทีและไม่มีการเตือนล่วงหน้าก่อนถึงเวลากำหนดจ่ายเงินสมทบ ซึ่งอาจทำให้นายจ้างหลงลืมหรือหลีกเลี่ยงการชำระหนี้เงินสมทบ เช่นในรายนายจ้างที่มีวัตถุประสงค์ขึ้นทะเบียนเพื่อนำเอกสารการขึ้นทะเบียนกับสำนักงานประกันสังคมไปประมูลงาน หรือในรายที่ติดตามให้มาขึ้นทะเบียนจากสาเหตุลูกจ้างร้องเรียน เป็นต้น

แนวทางแก้ไขปรับปรุง

1) ให้เจ้าหน้าที่รับขึ้นทะเบียนนายจ้าง เพิ่มความละเอียดรอบคอบในการทำงานให้มีการจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่สำคัญและเป็นประโยชน์ในการติดตามนายจ้างในภายหลัง อาทิ หมายเลขโทรศัพท์บ้านพัก หมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ ชื่อ และหมายเลขโทรศัพท์ของบุคคลอื่นที่รู้จักนายจ้างเป็นอย่างดี เช่นบุคคลในครอบครัว

รายละเอียดที่อยู่พร้อมแผนที่บ้านพักอาศัย หรือที่อยู่ตามทะเบียนราษฎร ตลอดจนรายชื่อธนาคารที่นายจ้างเปิดบัญชีไว้เพื่อค้ำเงินธุรกิจ

2) ให้เจ้าหน้าที่รับขึ้นทะเบียนนายจ้าง ดำเนินการจัดเก็บเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนทันที ณ วันที่นายจ้างมาขึ้นทะเบียน หากนายจ้างยังไม่ชำระเงินทันทีให้มีการติดตามอย่างต่อเนื่องทางโทรศัพท์ก่อนวันครบกำหนดชำระเงิน โดยใช้การเจรจาที่สุภาพเชิงขอร้อง รวมทั้งชี้แจงแนะนำให้ชำระเงินสมทบโดยเร็ว โดยแจ้งให้นายจ้างทราบว่าหากชำระล่าช้าจะมีเงินเพิ่มอีกร้อยละ 3 ต่อเดือน รวมทั้งควรบันทึกรายละเอียดการติดตามหนี้ เช่น พูดกับใคร เมื่อใด เรื่องอะไร และวันนัดชำระเงินก่อนส่งแฟ้มไปยังกลุ่มงานทะเบียนเพิ่มนายจ้าง

3) กลุ่มงานทะเบียนเพิ่มนายจ้าง ต้องตรวจสอบข้อมูลเอกสารใบแจ้งหนี้ในแฟ้มทุกครั้งที่มีการออกใบแจ้งหนี้ หากพบว่ามีนายจ้างรายใดยังค้างชำระเงินสมทบ ให้ดำเนินการติดตามหนี้ทั้งทางโทรศัพท์และหนังสือเตือนก่อนอีกครั้งหนึ่ง หากนายจ้างยังไม่มาชำระเงินอีกก็ให้ส่งเรื่องไปยังกลุ่มงานเร่งรัดหนี้ดำเนินการต่อไป

4) ให้หัวหน้างาน หัวหน้าฝ่าย ติดตามควบคุมการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด

(2.2) ปรับปรุงขั้นตอนการจัดเก็บหนี้เงินสมทบกองทุนเงินทดแทน

การจัดเก็บหนี้เงินสมทบถือว่าเป็นขั้นตอนที่ค่อนข้างยากในทางปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ วิธีการในการดำเนินการจัดเก็บหนี้เงินสมทบของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เจ้าหน้าที่ได้ใช้วิธีการเร่งรัดให้นายจ้างจ่ายเงินที่ค้างชำระ ตามขั้นตอน แนวปฏิบัติที่กล่าวไว้ในบทที่ 2 ดังนี้

- โทรศัพท์ติดตามหนี้
- ออกหนังสือติดตามหนี้
- ออกตรวจสถานประกอบการ
- ออกหนังสือเตือนครั้งสุดท้าย โดยผู้ว่าราชการจังหวัด

พระนครศรีอยุธยา

- สอบทรัพย์สินนายจ้าง
- ยึด อายัดทรัพย์สินนายจ้าง

- ขายทอดตลาด
- ตัดหนี้สูญ

จากการที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดใหญ่ มีสถานประกอบการเข้ามาเปิดดำเนินการหลากหลายประเภทกิจการ ตั้งแต่ขนาดเล็กไปจนถึงขนาดใหญ่อยู่เป็นจำนวนมากจึงมีปริมาณในการจัดเก็บเงินสมทบค่อนข้างสูง ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจที่ผ่านมาส่งผลกระทบต่อวงการธุรกิจ เห็นได้ว่ามีนายจ้างหลายรายค้างชำระเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกปี มีทั้งที่เป็นหนี้ที่เกิดจากนายจ้างรายใหม่และหนี้จากนายจ้างรายเดิมค้างชำระสะสม แม้ว่าจะใช้วิธีติดตามหนี้โดยครบถ้วนทุกขั้นตอนตามแนวทางและระเบียบปฏิบัติตามที่สำนักงานประกันสังคมกำหนดแล้วก็ตาม ก็ยังไม่สามารถจัดเก็บหนี้เงินสมทบกองทุนเงินทดแทนให้ครบถ้วนได้ ดังนั้นผู้ขอรับการประเมินจึงหาวิธีการในการจัดการหนี้เงินสมทบเพิ่มเติมจากที่เคยปฏิบัติอยู่เดิม โดยหวังว่าจะทำให้การติดตามเร่งรัดหนี้ได้รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ และเพื่อประโยชน์ในการใช้เป็นแนวทางในการติดตามเร่งรัดหนี้ให้กับเจ้าหน้าที่ต่อไป ซึ่งได้กำหนดแนวทางดังนี้

1) จัดทำโครงการรับชำระเงินสมทบนอกสถานที่ราชการ

ผู้ขอรับการประเมินพบว่าในขบวนการติดตามเร่งรัดหนี้เงินสมทบมีขั้นตอนที่เจ้าหน้าที่จะต้องออกตรวจสอบสถานประกอบการเพื่อติดตามหนี้ โดยติดต่อนายจ้างโดยตรงเพื่อชี้แจงให้นายจ้างทราบถึงหน้าที่ และความรับผิดชอบในการส่งเงินสมทบ ซึ่งมีนายจ้างหลายรายยินดีที่จะชำระเงินสมทบให้กับเจ้าหน้าที่ แต่เจ้าหน้าที่ไม่สามารถรับชำระหนี้ได้ เนื่องจากไม่มีระเบียบหรือแนวปฏิบัติให้เจ้าหน้าที่รับชำระเงินสมทบ และลงนามในใบเสร็จรับเงินนอกสถานที่ราชการได้ คงได้แต่แนะนำให้นายจ้างไปชำระเงินสมทบ ณ สำนักงานประกันสังคมหรือจ่ายผ่านธนาคารเท่านั้น ทำให้มีนายจ้างหลายรายที่ไม่ไปชำระเงินสมทบตามกำหนด ก่อให้เกิดเป็นหนี้ค้างชำระเงินจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อเป็นการลดปัญหาหนี้ค้างชำระเงินสมทบของนายจ้างได้อีกทางหนึ่ง จึงได้จัดทำโครงการรับชำระเงินสมทบนอกสถานที่ราชการ รายละเอียดดังแสดงในภาคผนวก

2) กำหนดแนวทางการทำงานโดยให้ทุกกลุ่มงานมีส่วนร่วมในการติดตามเร่งรัดหนี้

“.....การแก้ปัญหาหนี้ ถ้าไม่ทำให้ถูกเหตุถูกทางด้วยความรอบคอบระมัดระวัง มักจะกลายเป็นการเพิ่มปัญหาให้มากและยุ่งยากขึ้น แต่ฝ่ายจึง

ควรตั้งใจพยายามทำความเข้าใจให้กระจ่างและเที่ยงตรง เพื่อจักได้สามารถเข้าใจปัญหาและเข้าใจกันและกันอย่างถูกต้อง ความเข้าใจที่ถูกต้องแน่ชัดนี้จะช่วยให้มองเห็นแนวทางปฏิบัติแก้ไขอันเหมาะสม ซึ่งจะนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกประการหนึ่งอันเป็นข้อสำคัญทุกฝ่ายจะต้องตระหนักในใจเสมอ ว่าประโยชน์ส่วนรวมนั้นเป็นประโยชน์ที่แต่ละคนยึดถือเป็นเป้าหมายหลักในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงาน เพราะเป็นประโยชน์ที่ยั่งยืนแท้จริง ซึ่งทุกคนมีส่วนได้รับทั่วถึงกัน.....”

บทความข้างต้นเป็นพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทยในโอกาสขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช 2533 ซึ่งทรงแนะแนวทางในการแก้ปัญหาต่าง ๆ อันทำให้ผู้ขอรับการประเมินมีแนวคิดในการดำเนินการติดตามเร่งรัดหนี้กองทุนเงินทดแทน โดยต้องการให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนในการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในการทำงาน เพื่อแก้ปัญหาหนี้กองทุนเงินทดแทนที่ค้างชำระ ดังนี้

2.1) กำหนดแนวทางการทำงานให้กลุ่มงานติดตามเร่งรัดหนี้ จัดพิมพ์รายงานสถานประกอบการที่ยังไม่นำส่งเงินสมทบให้ทุกกลุ่มงานเป็นประจำเดือน

2.2) เมื่อมีลูกจ้างหรือผู้ประกันตนของนายจ้างรายที่ค้างชำระเงินสมทบมาติดต่อ เช่น ขอรับประโยชน์ทดแทนหรือสมัครประกันตนต่อตามมาตรา 39 ให้เจ้าหน้าที่ของกลุ่มงานที่รับเรื่องช่วยสอบถามข้อมูล บันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพของกิจการว่าปัจจุบันมีฐานะทางการเงินอย่างไร ใกล้จะหยุดงานหรือปิดกิจการแล้วหรือมีลูกจ้างอยู่หรือไม่ มากน้อยเพียงใดเป็นต้น จากนั้นให้ประสานส่งข้อมูลไปยังกลุ่มงานเร่งรัดหนี้ เพื่อหาวิธีการติดตามนายจ้างให้มาชำระหนี้โดยเร็ว หรือยึดทรัพย์ไว้เป็นหลักประกัน ก่อนที่นายจ้างจะหลบหนีหรือหาตัวไม่พบ

2.3) เมื่อกลุ่มงานใดตรวจพบว่ามีนายจ้างที่ค้างชำระเงินสมทบ ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายทั้งสองกองทุน อาทิเช่น แจ้งการประสพอันตรายจากการทำงาน (กท.16) ให้กลับลูกจ้างเกินกว่าเวลาที่กำหนด แจ้งการเข้า – ออกให้กลับผู้ประกันตนล่าช้า ให้ดำเนินคดีเปรียบเทียบปรับอย่างเคร่งครัด และให้แนวทางในการพิจารณาว่า กรณีมีความผิดแต่ไม่รุนแรงและไม่ทำให้สำนักงานประกันสังคมเกิดความเสียหาย ให้ประสานกลุ่มงานเร่งรัดหนี้ ในการนำมาเป็นข้อต่อรองยกเว้นโทษเปรียบเทียบ

ปรับแต่ให้นำเงินมาชำระหนี้ที่ค้างแทน เพื่อประโยชน์ต่อลูกจ้างและผู้ประกันตนในอันที่จะพึงได้รับสิทธิประโยชน์จากกองทุนทั้งสองโดยครบถ้วน

(3) การควบคุมการทำงาน

(3.1) ใช้การประชุม ปรีกษา หรือ

โดยกำหนดให้มีการประชุมทุกเดือน เพื่อรายงานผลงานที่ปฏิบัติไปแล้วต่อที่ประชุมหรือเพื่อขอความร่วมมือจากผู้ปฏิบัติงานในการกำหนดกิจกรรมให้ทำ หรือเพื่อพบปะชี้แจงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น หรือเพื่อรับทราบแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการติดตามหนี้และเพื่อทราบความต้องการของเจ้าหน้าที่ติดตามเร่งรัดหนี้ ที่มี ความประสงค์จะให้ผู้บังคับบัญชาช่วยเหลือด้านวัสดุ อุปกรณ์ หรือบุคลากร เพื่อสนับสนุนการทำงาน

(3.2) ใช้รายงานการติดตามหนี้

โดยกำหนดให้กลุ่มงานเร่งรัดหนี้ จัดทำรายงานหนี้ค้างชำระทุกเดือน ส่งให้ผู้บังคับบัญชาเพื่อบอกกล่าวถึงผลงาน ความเป็นไปของงานติดตามหนี้ที่ทำอยู่ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาทราบว่าได้ทำงานติดตามหนี้ที่นั่นเกิดผลเพียงใด เพื่อที่ผู้บังคับบัญชาจะได้ควบคุมให้งานติดตามหนี้ดำเนินไปด้วยดี และชี้ให้เห็นถึงจุดดี จุดบอด เพื่อกระตุ้นให้เกิดการแก้ไข และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

บทที่ 4

ผลของการดำเนินงาน

จากการวิเคราะห์สถานะทางการเงิน การดำเนินการติดตามเร่งรัดหนี้กองทุนเงินทดแทน และการวิเคราะห์การดำเนินงานเร่งรัดหนี้ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งการปรับปรุงแนวทางการติดตามเร่งรัดหนี้ ผู้ขอรับการประเมินขอเสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์สถานะทางการเงินของกองทุนเงินทดแทน

ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานของกองทุนเงินทดแทนตามตารางที่ 1 พบว่า

ในปี 2547 กองทุนมีรายได้รวมทั้งสิ้น 2,764.94 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 90.87 ล้านบาท (ปีก่อน 2,674.07 ล้านบาท) คิดเป็นร้อยละ 3.40 ส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มขึ้นของรายได้เงินสมทบ มีค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้น 1,540.19 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 9.87 ล้านบาท (ปีก่อน 1,530.32 ล้านบาท) คิดเป็นร้อยละ 0.65 และในปีนี้มีผลการตั้งสำรองเงินทดแทนสำหรับการประสบอันตรายที่เกิดขึ้นแล้ว ทำให้เงินทดแทนลดลง 10.84 ล้านบาท มีผลทำให้กองทุนมีรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ 1,235.59 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 125.37 ล้านบาท (ปีก่อน 1,110.22 ล้านบาท) คิดเป็นร้อยละ 11.29

ในปี 2548 กองทุนมีรายได้รวมทั้งสิ้น 3,199.06 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 434.12 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 15.70 ส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มขึ้นของรายได้เงินสมทบ ดอกเบี้ยรับ และกำไรจากการขายหลักทรัพย์ มีค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้น 1,860.23 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 320.04 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 20.78 และในปีนี้มีผลการตั้งสำรองเงินทดแทนสำหรับการประสบอันตรายที่เกิดขึ้นแล้วทำให้เงินทดแทนลดลง 131.68 ล้านบาท มีผลทำให้กองทุนมีรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ 1,470.51 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 234.92 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 19.01

ในปี 2549 กองทุนมีรายได้รวมทั้งสิ้น 3,738.65 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 539.59 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 16.87 ส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มขึ้นของรายได้เงินสมทบ มีค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้น 1,841.52 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 18.71 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.01 และในปีนี้มีผลการเพิ่มการตั้งสำรองเงินทดแทนสำหรับการประสบอันตรายที่เกิดขึ้นแล้ว

ทำให้เงินทดแทนเพิ่มขึ้น 398.26 ล้านบาท มีผลทำให้กองทุนมีรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ 1,498.88 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 28.37 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.93

ในปี 2550 กองทุนมีรายได้รวมทั้งสิ้น 3,997.22 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 258.57 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6.92 ส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มขึ้นของรายได้เงินสมทบ และ ดอกเบี้ยรับ มีค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้น 1,897.57 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 56.05 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3.04 และในปีนี้มีมาตรการตั้งสำรองเงินทดแทนสำหรับการประสบอันตรายที่เกิดขึ้นแล้วทำให้เงินทดแทนลดลง 252.79 ล้านบาท มีผลทำให้กองทุนมีรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ 2,352.44 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 853.56 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 56.95

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบผลการดำเนินงาน (งบรายได้ - ค่าใช้จ่าย) กองทุนเงินทดแทน ตั้งแต่ปี 2547 - 2550

กองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม

งบรายได้ - ค่าใช้จ่าย

สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2547 2548 2549 และ 2550

หน่วย : บาท

รายการ	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550
รายได้				
เงินสมทบ	2,315,959,365.69	2,513,869,065.05	2,769,600,708.02	2,870,538,634.33
เงินเพิ่มตามกฎหมาย	23,069,089.06	23,480,943.15	26,749,373.39	26,537,674.64
ส่วนลดรับ	15,774,231.36	17,560,791.55	20,682,011.73	18,245,294.86
รายได้ค่าปรับ	585,630.00	896,049.39	937,950.40	943,100.00
ดอกเบี้ยรับ	381,859,070.62	584,012,652.68	894,143,136.72	1,042,025,562.50
กำไรจากการขายหลักทรัพย์	0	30,258,071.91	0	326,960.80
รายได้เงินผูกพันที่มีสิทธิไม่มารับ	27,552,404.31	28,806,434.08	25,857,439.76	25,211,389.55
รายได้อื่น	142,096.43	178,121.74	683,987.00	13,389,641.12
รวมรายได้	2,764,941,887.47	3,199,062,129.55	3,738,654,607.02	3,997,218,257.80
ค่าใช้จ่าย				
เงินทดแทน	1,490,186,061.30	1,638,370,739.54	1,684,229,587.54	1,734,901,232.14
ค่าใช้จ่ายที่จัดสรรให้แก่สำนักงานประกันสังคม				
- ในการฟื้นฟูสมรรถภาพและส่งเสริมความปลอดภัย	44,000,000.00	101,200,000.00	132,000,000.00	118,375,690.00
- ในการดำเนินงานของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน	3,903,281.28	11,249,067.06	12,139,802.45	26,099,900.00
หนี้สูญ	2,089,412.13	901,724.89	585,581.51	959,066.08
หนี้สงสัยจะสูญ	0	108,504,920.83	12,485,931.06	17,030,066.59
ค่าใช้จ่ายอื่น	11,184.57	0	81,583.67	209,000.00
รวมค่าใช้จ่าย	1,540,189,939.28	1,860,226,452.32	1,841,522,486.23	1,897,574,954.81
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่าย	1,224,751,948.19	1,338,835,677.23	1,897,132,120.79	2,099,643,302.99
เงินทดแทนที่เกิดขึ้นจากการลดลง(เพิ่มขึ้น) ของสำรองเงินทดแทนสำหรับการประสพอันตรายที่เกิดขึ้นแล้ว	10,841,971.30	131,679,139.54	(398,257,092.46)	252,792,232.14
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ	1,235,593,919.49	1,470,514,816.77	1,498,875,028.33	2,352,435,535.13

ที่มา : งบการเงินกองทุนเงินทดแทน กองการเงินและบัญชีกองทุน สำนักงานประกันสังคม

รายได้ของกองทุนส่วนใหญ่หรือกว่าร้อยละ 75 มาจากการจัดเก็บเงินสมทบ และค่าใช้จ่ายกว่าร้อยละ 90 เป็นการจ่ายเงินทดแทนให้แก่ลูกจ้างที่ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน ซึ่งมีแนวโน้มจะเพิ่มสูงขึ้นอันเนื่องมาจากแนวโน้มของจำนวนลูกจ้างที่เพิ่มสูงขึ้นทุกปี ดังนั้น ภาระหน้าที่หลักของกองทุนจึงต้องจัดหารายได้ให้เพียงพอ กับค่าใช้จ่าย ซึ่งจากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาสามารถเปรียบเทียบรายได้เงินสมทบที่จัดเก็บ กับค่าใช้จ่ายเงินทดแทนได้ ดังตารางที่แสดงต่อไปนี้

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการจัดเก็บเงินสมทบกับเงินทดแทนที่จ่าย ตั้งแต่ปี 2547 – 2550

หน่วย : บาท

ปี	เงินสมทบที่จัดเก็บ	เงินสมทบที่จัดเก็บเพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้นร้อยละ	เงินทดแทนที่จ่าย	เงินทดแทนที่จ่ายเพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้นร้อยละ
2547	2,315,959,365.69	-	-	1,490,186,061.30	-	-
2548	2,513,869,065.05	197,909,699.36	8.55	1,638,370,739.54	148,184,678.24	9.94
2549	2,769,600,708.02	255,731,642.97	10.17	1,684,229,587.54	45,858,848.00	2.80
2550	2,870,538,634.33	100,937,926.31	3.64	1,734,901,232.14	50,671,644.60	3.01

ที่มา : งบรายได้ – ค่าใช้จ่ายกองทุนเงินทดแทน กองการเงินและบัญชีกองทุน สำนักงานประกันสังคม

จากตารางที่ 2 พบว่าปี 2548 กองทุนเงินทดแทนจัดเก็บเงินสมทบได้เพิ่มจากปี 2547 ร้อยละ 8.55 จำนวนเงินที่เก็บได้เพิ่มขึ้น 197,909,699.36 บาท ปี 2549 จัดเก็บเงินสมทบเพิ่มจากปี 2548 ร้อยละ 10.17 จำนวนเงินที่เก็บได้เพิ่มขึ้น 255,731,642.97 บาท และปี 2550 จัดเก็บเงินสมทบเพิ่มจากปี 2549 ร้อยละ 3.64 จำนวนเงินที่เก็บได้เพิ่มขึ้น 100,937,926.31 บาท แต่ในขณะเดียวกันพบว่าจำนวนเงินทดแทนที่จ่ายไปในปี 2548 เพิ่มจากปี 2547 ร้อยละ 9.94 เป็นจำนวนเงิน 148,184,678.24 บาท ปี 2549 จ่ายเงินทดแทนเพิ่มจากปี 2548 ร้อยละ 2.80 เป็นจำนวนเงิน 45,858,848.- บาท และปี 2550 จ่ายเงินทดแทนเพิ่มจากปี 2549 ร้อยละ 3.01 เป็นจำนวนเงิน 50,671,644.60 บาท

เห็นได้ว่าสัดส่วนเงินสมทบที่สามารถจัดเก็บเพิ่มขึ้นในแต่ละปี เมื่อเทียบกับจำนวนเงินทดแทนที่จ่ายเพิ่มขึ้นในแต่ละปีเช่นกันมีอัตราสูงกว่ากันไม่มากนัก และจำนวนเงินทดแทนนี้มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะในปี 2551 ซึ่งเป็นปีที่สำนักงานประกันสังคม

ได้ออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่ารักษาพยาบาลของกองทุนเงินทดแทนที่ให้นายจ้างจ่ายลงวันที่ 30 เมษายน 2551 โดยได้เพิ่มค่ารักษาพยาบาลดังนี้

1. เมื่อลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย ให้นายจ้างจ่ายค่ารักษาพยาบาลเท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็น เพิ่มจากเดิมภายในวงเงินจากเดิมไม่เกินสามหมื่นห้าพันบาท เป็นไม่เกินสี่หมื่นห้าพันบาท

2. ในกรณีค่ารักษาพยาบาลที่จ่ายตามข้อ 1 ไม่เพียงพอ ให้นายจ้างจ่ายค่ารักษาพยาบาลเท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็นเพิ่มอีกจากเดิมไม่เกินห้าหมื่นบาทเป็นหกหมื่นห้าพันบาท สำหรับการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยของลูกจ้างในลักษณะตามที่กฎกระทรวงกำหนด

3. ในกรณีค่ารักษาพยาบาลที่จ่ายตามข้อ 1 และข้อ 2 ไม่เพียงพอ ให้นายจ้างจ่ายค่ารักษาพยาบาลเท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็นเพิ่มขึ้นอีก จากเดิมสองแสนบาทเป็นสามแสนบาท สำหรับการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยของลูกจ้างในลักษณะตามที่กฎกระทรวงกำหนด

การปรับอัตราค่ารักษาพยาบาลที่เพิ่มดังกล่าว เกิดขึ้นเนื่องจากกองทุนเงินทดแทนได้ตระหนักถึงประโยชน์ที่ลูกจ้างจะได้รับเป็นสำคัญ จึงมีการพิจารณาปรับเพิ่มเงินให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจ และภาวะความจำเป็นในการดำรงชีพในปัจจุบัน แม้ว่าการปรับเพิ่มดังกล่าวจะเป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายให้กับกองทุนเงินทดแทนในจำนวนเงินที่สูง แต่กองทุนเงินทดแทนยังมีรายได้ดอกเบี้ยรับจากเงินฝากธนาคาร พันธบัตร และหุ้นกู้ ทุกปีสะสมรวมกันอยู่ในกองทุนสะสม จึงทำให้กองทุนเงินทดแทนยังคงมีเงินมากพอในการจ่ายเงินทดแทนแก่ผู้มีสิทธิต่อไปได้

จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา เมื่อพิจารณาฐานะทางการเงินของกองทุนเงินทดแทนจากงบดุล ตั้งแต่ปี 2547-2550 จากตารางที่ 3 พบว่า สินทรัพย์หมุนเวียนที่ปรากฏในงบดุล แสดงถึงสภาพคล่องในการบริหารงานว่ากองทุนเงินทดแทนมีเงินเพียงพอที่จะสามารถนำไปหมุนเวียนใช้จ่ายได้อย่างคล่องตัว เมื่อนำไปชำระหนี้สินหมุนเวียนแล้ว ยังคงเหลือเงินอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งถือว่ามีเสถียรภาพที่มั่นคงอยู่ในระดับหนึ่งในแต่ละปี

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2550 กองทุนมีสินทรัพย์ทั้งหมด 24,660.83 ล้านบาท แยกเป็นสินทรัพย์หมุนเวียน 10,701.10 ล้านบาท และสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนจำนวน 13,959.73 ล้านบาท โดยกองทุนมีเงินสะสมจำนวน 20,373.28 ล้านบาท นอกจากนี้ ยัง

พบว่า ในจำนวนรายการที่ปรากฏในสินทรัพย์หมุนเวียน มีรายการที่ยังไม่สามารถเปลี่ยนสภาพเป็นเงินสดได้โดยเร็ว และกองทุนเงินทดแทนควรให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งก็คือ รายการลูกหนี้ซึ่งเกิดจากการที่นายจ้างค้างชำระเงินสมทบ หรือไม่ได้จ่ายภายในเวลาที่กำหนด ลูกหนี้หากมียอดเงินจำนวนมาก และปล่อยไว้เป็นเวลานานจะส่งผลให้กองทุนสูญเสียรายได้ที่ควรจะได้รับ และสูญเสียโอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนจากการนำเงินไปลงทุน

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบฐานะทางการเงินกองทุนเงินทดแทน (งบดุล) ตั้งแต่ปี 2547 - 2550

กองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม

งบดุล

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2547 2548 2549 และ 2550

หน่วย : บาท

รายการ	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550
สินทรัพย์				
สินทรัพย์หมุนเวียน				
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	5,492,717,578.86	2,092,806,141.54	3,051,816,991.18	4,492,178,704.92
เงินลงทุนชั่วคราวสุทธิ	980,000,000.00	1,273,482,389.70	2,808,213,544.29	5,699,799,749.18
ลูกหนี้สุทธิ	196,042,015.85	116,770,348.53	135,203,133.71	143,438,965.23
ลูกหนี้เงินลงทุน	24,812,613.75	14,333,000.00	14,333,000.00	8,333,000.00
ดอกเบี้ยค้างรับ	246,016,439.79	214,601,881.96	273,810,865.64	356,566,315.71
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	608,856.42	897,557.39	744,758.43	789,027.70
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	6,940,197,504.67	3,712,891,319.12	6,284,122,293.25	10,701,105,762.74
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน				
เงินลงทุนระยะยาวสุทธิ	12,417,803,863.19	16,938,763,223.92	16,261,273,368.12	13,959,728,058.32
รวมสินทรัพย์	19,358,001,367.86	20,651,654,543.04	22,545,395,661.37	24,660,833,821.06
หนี้สินและเงินกองทุน				
หนี้สินหมุนเวียน				
เงินฝากจากนายจ้าง	60,137,493.27	61,736,370.40	65,606,783.37	70,010,649.47
เงินสมทบรับล่วงหน้า	72,356,303.61	78,670,674.11	85,831,477.71	98,677,993.69
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	1,812,469.75	1,199,516.99	1,425,866.12	3,498,317.15
รวมหนี้สินหมุนเวียน	134,306,266.63	141,606,561.50	152,864,127.20	172,186,960.31
สำรองเงินทดแทนสำหรับการประสพ				
อันตรายที่เกิดขึ้นแล้ว	4,175,167,686.41	4,015,713,798.75	4,389,526,620.09	4,115,365,260.24
รวมหนี้สิน	4,309,473,953.04	4,157,320,360.25	4,542,390,747.29	4,287,552,220.55
เงินกองทุน				
กองทุนสะสม	15,048,525,751.82	16,519,040,568.59	18,017,915,596.92	20,370,351,132.05
กำไร(ขาดทุน)ที่ยังไม่เกิดขึ้น				
ของเงินลงทุน	1,663.00	(24,706,385.80)	(14,910,682.84)	2,930,468.46
รวมเงินกองทุน	15,048,527,414.82	16,494,334,182.79	18,003,004,914.08	20,373,281,600.51
รวมหนี้สินและเงินกองทุน	19,358,001,367.86	20,651,654,543.04	22,545,395,661.37	24,660,833,821.06

ที่มา : งบการเงินกองทุนเงินทดแทน กองการเงินและบัญชีกองทุน สำนักงานประกันสังคม

4.2 ผลการวิเคราะห์การดำเนินการติดตามเร่งรัดหนี้กองทุนเงินทดแทน

ในการวิเคราะห์ลูกหนี้ของกองทุนเงินทดแทน ตั้งแต่ปี 2547 – 2550 ซึ่งลูกหนี้หมายความว่ารวมไปถึงหนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญด้วย สามารถวิเคราะห์จำนวนลูกหนี้ได้จากตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบเงินสมทบที่จัดเก็บกับลูกหนี้ของกองทุนเงินทดแทน ตั้งแต่ปี 2547 – 2550

หน่วย : บาท

ปี	จำนวนเงินสมทบที่จัดเก็บ	จำนวนเงินสมทบที่ค้างชำระ			รวมลูกหนี้	
		ลูกหนี้	หนี้สูญ	หนี้สงสัยจะสูญ	จำนวนเงิน	ร้อยละ
2547	2,315,959,365.69	196,042,015.85	2,089,412.13	-	198,131,427.98	8.56
2548	2,513,869,065.05	116,770,348.53	901,724.89	108,504,920.83	226,176,994.25	9.00
2549	2,769,600,708.02	135,203,133.71	585,581.51	12,485,931.06	148,274,646.28	5.35
2550	2,870,538,634.33	143,438,965.23	959,066.08	17,030,066.59	161,428,097.90	5.62

ที่มา : งบการเงินกองทุนเงินทดแทน กองการเงินและบัญชีกองทุน สำนักงานประกันสังคม

หมายเหตุ : จำนวนลูกหนี้ยังไม่ได้รวมเงินเพิ่มตามกฎหมายจากการที่นายจ้างจ่ายเงินสมทบเกินกำหนดในอัตราร้อยละ 3 ต่อเดือน หากนำเงินเพิ่มตามกฎหมายมารวมด้วย ยอดลูกหนี้จะสูงกว่านี้

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าในปี 2547 มีจำนวนเงินสมทบค้างชำระที่ยังไม่สามารถจัดเก็บได้ (ลูกหนี้) คิดเป็นร้อยละ 8.56 ของเงินสมทบที่จัดเก็บทั้งหมด ปี 2548 มีลูกหนี้คิดเป็นร้อยละ 9.00 ของเงินสมทบที่จัดเก็บทั้งหมด ปี 2549 มีลูกหนี้คิดเป็นร้อยละ 5.35 ของเงินสมทบที่จัดเก็บทั้งหมด และปี 2550 มีลูกหนี้คิดเป็นร้อยละ 5.62 ของเงินสมทบที่จัดเก็บทั้งหมด จึงเห็นได้ว่ากองทุนเงินทดแทนมีภาระต้องติดตามนายจ้างที่ค้างชำระ ซึ่งมีอยู่เฉลี่ยร้อยละ 7.13 ของจำนวนเงินสมทบที่จัดเก็บในแต่ละปี คิดเป็นจำนวนเงินที่ค้างโดยเฉลี่ยปีละ 183,502,791.60 บาท นับว่าเป็นจำนวนเงินที่ค่อนข้างสูงพอสมควร

ลูกหนี้หนี้ดังกล่าวเป็นสินทรัพย์ของกองทุนเงินทดแทน เพราะกองทุนเงินทดแทนมีสิทธิที่จะเรียกร้องเอาเงินจากนายจ้าง (ลูกหนี้) โดยปกติกองทุนจะมีการกำหนดเวลาให้นายจ้างชำระหนี้อยู่แล้ว หากเลยเวลาที่กำหนดจะถือว่านายจ้าง (ลูกหนี้)

ชำระเงินล่าช้า การชำระเงินเกินเวลาที่กำหนดไปนานเท่าใด กองทุนจะมีค่าเสียโอกาสมากขึ้นเพราะต้องมีภาระจ่ายเงินทดแทนและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ซึ่งเป็นรายจ่ายประจำและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี และหากปล่อยไว้เนิ่นนานเพียงใด โอกาสที่จะเก็บเงินจากนายจ้างยิ่งยากมากขึ้นและอาจต้องกลายเป็นหนี้เสียจนต้องตัดหนี้สูญในที่สุด ดังนั้น วิธีหนึ่งที่จะช่วยให้กองทุนมีเสถียรภาพที่มั่นคงได้ คือ การเปลี่ยนสภาพลูกหนี้ให้เป็นเงินสดโดยเร็ว หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ควรหามาตรการในการเร่งรัดการจัดเก็บเงินสมทบให้ได้อย่างรวดเร็วและครบถ้วนโดยมีหนี้เสียน้อยที่สุด

จากผลการดำเนินการติดตามเร่งรัดหนี้ของสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ / จังหวัดทั่วประเทศที่ผ่านมา พบว่า กองทุนเงินทดแทนมีจำนวนหนี้ค้างชำระเงินสมทบดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 หนี้ค้างชำระเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนของสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ / จังหวัด ตั้งแต่ปี 2547 – 2550

เขตพื้นที่ / จังหวัด	ลูกหนี้ (บาท)					ร้อยละของลูกหนี้รวม							
	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550	เฉลี่ย
กรุงเทพมหานคร													
สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 1-10	111,163,893.04	122,375,470.52	141,152,978.13	142,839,705.58	56.70	54.32	55.06	50.75				54.21	
เขตปริมณฑล รวม 5 จังหวัด													
จังหวัดนครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี													
สมุทรปราการ สมุทรสาคร	32,235,950.42	39,134,469.10	44,234,788.00	57,677,852.94	16.44	17.37	17.25	20.49				17.89	
ภาคกลาง รวม 20 จังหวัด	21,084,738.24	25,390,750.61	27,317,224.88	31,351,187.17	10.76	11.28	10.66	11.14				10.96	
ภาคเหนือ รวม 17 จังหวัด	7,464,278.05	10,433,364.99	11,802,031.63	12,636,238.02	3.81	4.63	4.60	4.49				4.38	
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือรวม 19 จังหวัด	8,372,892.00	8,249,734.52	10,223,617.67	12,576,252.50	4.27	3.66	3.99	4.47				4.10	
ภาคใต้ รวม 14 จังหวัด	15,720,264.10	19,691,479.62	21,640,929.56	24,378,647.50	8.02	8.74	8.44	8.66				8.46	
ยอดรวม	196,042,015.85	225,275,269.36	256,371,569.87	281,459,883.71	100.00	100.00	100.00	100.00				100.00	

ที่มา : รายละเอียดหนี้ค้างชำระเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน กองการเงินและบัญชีกองทุน สำนักงานประกันสังคม

จากตารางที่ 5 สรุปได้ว่ายอดหนี้ค้างชำระเงินสมทบโดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2547 – 2550 ของสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 1 – 10 (กรุงเทพมหานคร) มีจำนวนเฉลี่ยร้อยละ 54.21 ของยอดหนี้ค้างชำระรวมทั้งประเทศ รองลงมาคือเขตปริมณฑลเฉลี่ยร้อยละ 17.89 ภาคกลางเฉลี่ยร้อยละ 10.96 ภาคใต้เฉลี่ยร้อยละ 8.46 ภาคเหนือเฉลี่ยร้อยละ 4.38 และ ภาคตะวันออกเฉลี่ยเหนือเฉลี่ยร้อยละ 4.10 ตามลำดับ ทั้งนี้จำนวนหนี้ค้างชำระจะมีความสัมพันธ์กับปริมาณนายจ้างที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่/จังหวัด กล่าวคือถ้าสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่/จังหวัดใดมีนายจ้างอยู่ในความรับผิดชอบเป็นจำนวนมากก็จะมีจำนวนหนี้ค้างชำระในอัตราที่สูงกว่าสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่/จังหวัด ที่มีนายจ้างอยู่ในความรับผิดชอบจำนวนไม่มากนัก

สำหรับสาเหตุที่หนี้ค้างชำระกองทุนเงินทดแทน ของสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 1 – 10 (กรุงเทพมหานคร) มีจำนวนสูงกว่าสำนักงานประกันสังคมจังหวัด (ส่วนภูมิภาค) ผู้ขอรับการประเมินมีข้อสังเกตเกี่ยวกับการติดตามเร่งรัดหนี้ของสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ ดังนี้

1. แนวทางปฏิบัติงานในการดำเนินงานติดตามเร่งรัดหนี้กองทุนเงินทดแทน ของสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ มิได้ปฏิบัติให้ครบตามขั้นตอน เหมือนสำนักงานประกันสังคมจังหวัด (ส่วนภูมิภาค) คือ สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่จะมีได้ดำเนินการเองในขั้นตอนของการดำเนินคดี ยึดทรัพย์ และขายทอดตลาดทรัพย์สินของนายจ้างที่ค้างชำระ ในขั้นตอนดังกล่าว ต้องส่งให้กองนิติการ สำนักงานประกันสังคมเป็นผู้ดำเนินการ เนื่องจากไม่ได้มีการมอบหมายอำนาจหน้าที่ไว้
2. จำนวนเรื่องค้างที่ต้องดำเนินคดี ยึดทรัพย์ และขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ส่งให้กองนิติการดำเนินการมีจำนวนมาก ทำให้มีเรื่องค้างอยู่ที่กองนิติการ
3. การทำงานในเรื่อง การติดตามเร่งรัดหนี้ของสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ไม่เป็นไปในทางเดียวกัน สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่บางแห่งไม่ได้แยกบุคลากรออกมาติดตามเร่งรัดหนี้โดยเฉพาะ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ในฝ่ายเงินสมทบและการตรวจสอบต้องรับผิดชอบทำงานหลายอย่าง เช่น รับขึ้นทะเบียนนายจ้าง ตรวจสอบบัญชีนายจ้าง ออกใบแจ้งหนี้กองทุนเงินทดแทน มีขั้นตอนและระยะเวลาของการทำงานเกือบตลอดทั้งปี ประกอบกับมีนายจ้างอยู่ในความรับผิดชอบจำนวนมาก ทำให้ไม่มีเวลาติดตามเร่งรัดหนี้อย่างต่อเนื่อง จึงเกิดหนี้สูง

4. ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการออกตรวจสถานประกอบการ เช่น ยานพาหนะมีไม่เพียงพอ มาตรการประหยัดน้ำมันเชื้อเพลิง ทำให้น้ำมันเชื้อเพลิงไม่เพียงพอ เป็นอุปสรรคในการออกปฏิบัติการเร่งรัดหนี้

แต่ในส่วนของภูมิภาคจะเห็นว่ามีการทำงานที่คล่องตัวกว่า เนื่องจากสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสามารถปฏิบัติงาน ติดตามเร่งรัดหนี้ได้เองโดยไม่ต้องส่งเรื่องให้กองนิติการ ทั้งนี้ เป็นไปตามคำสั่งสำนักงานประกันสังคม เรื่องการมอบอำนาจด้านการบริหารงานในภารกิจของสำนักงานประกันสังคม ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ โดยวางหลักเกณฑ์การให้อำนาจของผู้รับมอบอำนาจ ดังนี้

1. มอบอำนาจให้ยึด อายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สิน ดำเนินคดีและ บังคับคดี

- ออกหนังสือเตือนให้นายจ้างนำส่งเงินสมทบและหรือเงินเพิ่มที่ค้างชำระ
- ออกคำสั่งให้ยึด อายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินของนายจ้าง ซึ่งไม่นำส่งเงินสมทบและเงินเพิ่มหรือนำส่งไม่ครบจำนวน ตลอดจนการพิจารณาวินิจฉัยคำร้อง คำขออื่นใดที่เกี่ยวกับการยึด อายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สิน รวมถึงการออกคำสั่งถอนการยึด หรืออายัดทรัพย์สินด้วย

- การดำเนินคดีแพ่งหรือคดีล้มละลายในนามของสำนักงานประกันสังคม จนกว่าคดีจะถึงที่สุด

- การบังคับคดีหรือขอรับเงินทรัพย์สินหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดี

2. มอบอำนาจในการดำเนินคดีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534

- ลงนามในหนังสือบอกกล่าวถึงผู้ออกเช็คชำระเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนหรือกองทุนประกันสังคมและธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 7

- ร้องทุกข์เพื่อดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 โดยมีอำนาจดำเนินการจนกว่าคดีจะถึงที่สุด รวมทั้งมีอำนาจถอนคำร้องทุกข์ หรือถอนฟ้องด้วย

3. มอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ที่นายจ้างจ้างชำระออกจากบัญชีเป็นหนี้สูญ

- หนี้ที่นายจ้างจ้างชำระเงินทุนเงินทดแทน รายละเอียดไม่เกินห้าหมื่นบาท
- หนี้ที่นายจ้างจ้างชำระเงินทุนประกันสังคม รายละเอียดไม่เกินสองแสนบาท

ด้วยวิธีการติดตามหนี้ที่แตกต่างกันนี้ทำให้ลูกหนี้กองทุนเงินทดแทนใน ส่วนของสำนักงานประกันสังคมจังหวัด (ภูมิภาค) จึงมีจำนวนน้อยกว่าลูกหนี้กองทุนเงิน ทดแทนของสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ (กรุงเทพมหานคร)

4.3 ผลการวิเคราะห์การดำเนินการติดตามเร่งรัดหนี้กองทุนเงินทดแทนของสำนักงาน ประกันสังคมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากการปรับปรุงแนวทางการติดตามเร่งรัดหนี้กองทุนเงินทดแทนของ สำนักงานประกันสังคมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยทำการเปรียบเทียบผลการติดตาม เร่งรัดหนี้ในปี 2550 ซึ่งเป็นช่วงก่อนการปรับปรุงโครงสร้างและวิธีการดำเนินการกับผลการ ติดตามเร่งรัดหนี้ในปี 2551 หลังจากปรับปรุงโครงสร้างและวิธีการดำเนินการ โดยแสดงตาม ตารางที่ 6 และ 7 ดังนี้

ตารางที่ 6 หนี้ค้างชำระกองทุนเงินทดแทนของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ปี 2550

เดือน	จำนวน นายจ้างที่ รับผิดชอบ (ราย)	จำนวน เงินสมทบที่ จัดเก็บ (บาท)	จำนวน นายจ้างที่ ค้างชำระ (ราย)	จำนวน เงินสมทบ ที่ค้างชำระ (บาท)	ร้อยละของ นายจ้างที่ ค้างชำระ	ร้อยละของ เงินสมทบ ที่ค้างชำระ
มกราคม	4,143	63,764,589.50	1,352	10,367,841.76	32.63	16.26
กุมภาพันธ์	4,177	72,036,747.50	1,314	12,853,470.08	31.46	17.84
มีนาคม	4,209	74,487,067.20	774	5,075,534.80	18.39	6.81
เมษายน	4,228	75,399,391.20	559	3,802,501.15	13.22	5.04
พฤษภาคม	4,233	75,568,760.20	397	3,269,256.70	9.38	4.32
มิถุนายน	4,248	75,805,831.79	292	3,062,068.70	6.88	4.04
กรกฎาคม	4,255	76,786,878.79	233	2,975,772.18	5.48	3.87
สิงหาคม	4,268	77,052,751.79	218	2,799,545.50	5.11	3.63
กันยายน	4,290	77,137,296.79	200	2,645,259.50	4.66	3.43
ตุลาคม	4,308	78,069,924.85	244	2,749,339.06	5.66	3.52
พฤศจิกายน	4,327	78,253,826.85	215	2,686,105.06	4.97	3.43
ธันวาคม	4,318	78,866,685.52	176	2,550,103.90	4.08	3.23

ที่มา : รายละเอียดหนี้ค้างชำระเงินสมทบ กองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากตารางที่ 6 แสดงผลการติดตามจัดเก็บเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนในปี 2550 พบว่าสามเดือนแรกของปี มีนายจ้างค้างชำระเงินสมทบสูงสุด เนื่องจากเป็นช่วงเวลาการออกใบประเมินเงินสมทบประจำปีและใบแจ้งเงินสมทบจากรายงานค่าจ้างประจำปี ซึ่งมีกำหนดระยะเวลาให้นายจ้างชำระเงินภายในวันที่ 31 มกราคม และวันที่ 31 มีนาคม ของทุกปี จึงพบว่าในเดือนมกราคม 2550 ถึงเดือนมีนาคม 2550 มีนายจ้างค้างชำระสูงสุดเป็นจำนวนเฉลี่ยเดือนละ 1,146 ราย หรือร้อยละ 27.49 ของนายจ้างในความรับผิดชอบคิดเป็นเงินสมทบที่ค้างชำระโดยเฉลี่ยเดือนละ 9,432,282.20 บาท หรือร้อยละ 13.64 ของเงินสมทบที่จัดเก็บ พอเดือนมีนาคมผ่านไปแล้ว เจ้าหน้าที่จะมีเวลาในการติดตามเร่งรัดหนี้

นายจ้างที่ค้างชำระเงินสมทบได้อย่างเต็มที่ จึงเห็นได้ว่าตั้งแต่เดือนเมษายน 2550 เป็นต้นมา จำนวนนายจ้างและเงินสมทบที่ค้างชำระเริ่มลดลงตามลำดับ กล่าวคือในเดือนเมษายน 2550 มีนายจ้างค้างชำระเงินสมทบ 559 ราย จำนวนเงินสมทบที่ค้างชำระ 3,802,501.15 บาท เดือนพฤษภาคม 2550 มีนายจ้างค้างชำระเงินสมทบ 397 ราย จำนวนเงินสมทบที่ค้างชำระ 3,269,256.70 บาท เดือนมิถุนายน 2550 มีนายจ้างค้างชำระเงินสมทบ 292 ราย จำนวนเงินสมทบที่ค้างชำระ 3,062,068.70 บาท เมื่อเทียบจากเดือนมิถุนายน 2550 แล้ว พบว่ามีนายจ้างค้างชำระเงินสมทบน้อยกว่าเดือนมกราคม 2550 ถึง 1,060 ราย จำนวนหนี้ค้างชำระลดลงจากเดือนมกราคม 2550 เป็นจำนวน 7,305,773.06 บาท และยังสามารถติดตามเร่งรัดหนี้ต่อเนื่องไปตลอดปีจนถึงเดือนธันวาคม 2550 พบว่ามีนายจ้างค้างชำระอยู่จำนวน 176 ราย หรือร้อยละ 4.08 ของนายจ้างในความรับผิดชอบและมีจำนวนเงินสมทบค้างชำระอยู่จำนวน 2,550,103.90 บาท หรือร้อยละ 3.23 ของเงินสมทบที่จัดเก็บในปี 2550

ตารางที่ 7 หนี้ค้างชำระกองทุนเงินทดแทนของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ปี 2551

เดือน	จำนวน นายจ้างที่ รับผิดชอบ (ราย)	จำนวน เงินสมทบที่ จัดเก็บ (บาท)	จำนวน นายจ้างที่ ค้างชำระ (ราย)	จำนวน เงินสมทบ ที่ค้างชำระ (บาท)	ร้อยละของ นายจ้างที่ ค้างชำระ	ร้อยละของ เงินสมทบ ที่ค้างชำระ
มกราคม	4,328	71,015,315.74	1,341	11,521,562.99	30.98	16.22
กุมภาพันธ์	4,353	80,322,218.74	1,337	15,720,983.09	30.71	19.57
มีนาคม	4,373	82,168,705.64	719	5,682,676.39	16.44	6.91
เมษายน	4,393	95,671,396.64	505	4,670,762.48	11.49	4.88
พฤษภาคม	4,386	95,976,035.42	370	4,128,481.98	8.43	4.30
มิถุนายน	4,365	96,208,269.72	318	3,793,685.70	7.28	3.94
กรกฎาคม	4,351	96,844,661.11	282	3,634,672.57	6.48	3.75
สิงหาคม	4,335	97,168,163.81	284	3,400,715.02	6.55	3.50
กันยายน	4,352	97,943,219.90	309	3,901,967.51	7.10	3.98
ตุลาคม	4,348	98,545,042.90	316	3,411,649.31	7.27	3.46
พฤศจิกายน	4,348	98,570,225.46	270	3,212,218.80	6.21	3.26
ธันวาคม	4,338	98,824,954.65	248	3,328,781.30	5.72	3.37

ที่มา : รายละเอียดหนี้ค้างชำระเงินสมทบ กองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคมจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา

จากตารางที่ 7 แสดงหนี้ค้างชำระกองทุนเงินทดแทนปี 2551 โดยมีขั้นตอนการทำงานเช่นเดียวกับปี 2550 จากผลการดำเนินการพบว่าในเดือนมกราคม ถึง เดือนมีนาคม 2551 มีนายจ้างค้างชำระเงินสมทบโดยเฉลี่ยเดือนละ 1,132 ราย หรือร้อยละ 26.04 ของนายจ้างในความรับผิดชอบและเงินสมทบค้างชำระโดยเฉลี่ยเดือนละ 10,975,074.16 บาท หรือร้อยละ 14.23 ของเงินสมทบที่จัดเก็บเมื่อเทียบกับผลงานในเดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2550 พบว่าไม่แตกต่างกันมากนัก เนื่องจากใน 3 เดือนแรกของทุกปียังไม่มีเวลาในการติดตามเร่งรัดหนี้ เพราะต้องออกไปประเมินเงินสมทบประจำปี ติดตามให้นายจ้าง

รายงานค่าจ้างและออกใบแจ้งเงินสมทบจากรายงานค่าจ้างประจำปี ซึ่งมีระยะเวลาการทำงานต่อเนื่องโดยตลอดตั้งแต่เดือนมกราคม ถึง เดือนมีนาคม

ถ้ารับผลงานตั้งแต่เดือนเมษายน 2551 มีนายจ้างค้างชำระ 505 ราย และมีเงินสมทบค้างชำระจำนวน 4,670,762.48 บาท เดือนพฤษภาคม 2551 มีนายจ้างค้างชำระ 370 ราย และมีเงินสมทบค้างชำระจำนวน 4,128,481.98 บาท เดือนมิถุนายน 2551 มีนายจ้างค้างชำระเหลืออยู่ 318 ราย และมีเงินสมทบค้างชำระจำนวน 3,793,685.70 บาท เมื่อเทียบกับปี 2550 พบว่าเดือนเมษายน 2551 มีนายจ้างค้างชำระเงินสมทบน้อยกว่าเดือนเมษายน 2550 จำนวน 54 ราย เดือนพฤษภาคม 2551 มีนายจ้างค้างชำระเงินสมทบน้อยกว่าเดือนพฤษภาคม 2550 จำนวน 27 ราย ตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึง เดือนธันวาคม 2551 มีนายจ้างค้างชำระเงินสมทบมากกว่าเดือนมิถุนายน ถึง เดือนธันวาคม 2550 สาเหตุประการหนึ่ง เนื่องจากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจโลก มีผลทำให้นายจ้างในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาค้างหนี้เงินสมทบ เพราะนายจ้างส่วนใหญ่ประกอบกิจการผลิตสินค้าตามคำสั่งซื้อจากต่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม หากเทียบจำนวนเงินสมทบที่จัดเก็บในปี 2551 กับปี 2550 พบว่าปี 2551 จัดเก็บเงินสมทบได้มากกว่าปี 2550 ร้อยละ 25.31 เป็นจำนวนเงิน 19,958,269.13 บาท แต่ร้อยละของเงินสมทบที่ค้างชำระปี 2551 มากกว่าปี 2550 เพียง 0.14 ซึ่งแสดงถึงแนวทางที่ผู้ขอรับการประเมินกำหนดให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติได้ผลดีในระดับหนึ่ง และนอกจากนี้ยังบ่งบอกถึงประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่ติดตามเร่งรัดหนี้ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อหน่วยงานสำนักงานประกันสังคมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อันจะส่งผลต่อกองทุนเงินทดแทนให้มีเสถียรภาพยิ่งขึ้น

ประเด็นที่เป็นข้อสังเกต

1. จำนวนเงินสมทบที่ค้างชำระในเดือนธันวาคม 2551 เมื่อเทียบกับจำนวนเงินสมทบที่ค้างชำระในเดือนธันวาคม 2550 พบว่าไม่ลดลงและยังมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปี 2550 เป็นจำนวนเงิน 778,677.40 บาท ทั้งนี้สาเหตุหนึ่งมาจากมีเงินสมทบของนายจ้างรายเก่าที่ค้างชำระสะสมมาจากปี 2550 และอยู่ระหว่างการติดตามเร่งรัดหนี้ต่อเนื่อง

2. จำนวนนายจ้างในปี 2551 ไม่แตกต่างจากปี 2550 มากนัก แม้ว่าในแต่ละเดือนจะมีนายจ้างรายใหม่มาขึ้นทะเบียนเพิ่มขึ้นก็ตาม แต่ก็มีนายจ้างรายเก่าที่ประสบภาวะเศรษฐกิจและได้หยุดกิจการหรือเลิกดำเนินการเป็นจำนวนมากเช่นกัน

นอกจากนี้ ยังมีผลงานในส่วนของงานนิติกรที่ช่วยสนับสนุนงานการติดตามเร่งรัดหนี้ให้เกิดผลดี ซึ่งเป็นผลมาจากการใช้มาตรการทางกฎหมาย บังคับนายจ้างที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายกองทุนเงินทดแทน และการดำเนินคดีนายจ้างตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 อย่างเคร่งครัด ซึ่งมีผลการดำเนินงานที่ผ่านมา แสดงตามตารางที่ 8 และ 9

ตารางที่ 8 ผลการดำเนินคดีอาญาและเปรียบเทียบปรับตามกฎหมายกองทุนเงินทดแทน ตั้งแต่ปี 2550 – 2551

ปี	สถานประกอบการ ที่ถูกดำเนินการ (ราย)	การดำเนินการ			เงินได้จากการ เปรียบเทียบปรับ (บาท)
		แจ้งข้อกล่าวหา (ราย)	ยุติเรื่อง/คดีสิ้นสุด (ราย)	ร้องทุกข์/ดำเนินคดี (ราย)	
2550	26	26	26	-	397,000
2551	9	9	8	1	100,000
รวม	35	35	34	1	497,000

ที่มา : งานนิติกร สำนักงานประกันสังคมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากตารางที่ 8 พบว่าในปี 2550 มีสถานประกอบการถูกดำเนินคดีและเปรียบเทียบปรับตามกฎหมายกองทุนเงินทดแทน เนื่องจากปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย กล่าวคือ ไม่แจ้งการประสบอันตราย เจ็บป่วย หรือสูญหายของลูกจ้างต่อสำนักงาน ตามแบบแจ้งการประสบอันตราย เจ็บป่วย หรือสูญหาย และคำร้องขอรับเงินทดแทน ตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 (กท.16) ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่นายจ้างทราบ จำนวน 26 ราย ดำเนินการโดยส่งหนังสือแจ้งให้นายจ้างรับทราบข้อกล่าวหา นายจ้างรับสารภาพตามข้อกล่าวหา ยินยอมให้มีการเปรียบเทียบปรับและคดีสิ้นสุดจำนวนทั้งหมด 26 ราย ได้เงินจากการเปรียบเทียบปรับจำนวน 397,000 บาท ปี 2551 ส่งหนังสือแจ้งให้นายจ้างรับทราบข้อกล่าวหา 8 ราย นายจ้างรับสารภาพตามข้อกล่าวหา ยินยอมให้มีการเปรียบเทียบปรับและคดีสิ้นสุดจำนวน 8 ราย ได้เงินจากการเปรียบเทียบปรับ จำนวน 100,000 บาท อยู่ระหว่างดำเนินคดี 1 ราย

ตารางที่ 9 ผลการดำเนินงานคดีตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 ตั้งแต่ปี 2550 - 2551

ปี	นายจ้างจ่าย จ่ายเช็คขัดข้อง (ราย)	นายจ้างนำเงินสด มาเปลี่ยนเช็ค (ราย)	จำนวนเงิน ที่ได้รับชำระ (บาท)
2550	5	5	95,991.49
2551	7	7	244,982.80
รวม	12	12	340,974.29

ที่มา : งานนิติกร สำนักงานประกันสังคมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากตารางที่ 9 พบว่าปี 2550 นายจ้างชำระเงินสมทบเป็นเช็ค เมื่อนำเช็คฝากธนาคาร ปรากฏว่าธนาคารคืนเช็คมาเนื่องจากเรียกเก็บเงินตามเช็คไม่ได้จำนวน 5 ราย ติดตามให้นายจ้างนำเงินสดมาเปลี่ยนเช็คขัดข้องได้ทั้งหมด 5 ราย เป็นจำนวนเงิน 95,991.49 บาท ปี 2551 นายจ้างจ่ายเช็คขัดข้องจำนวน 7 ราย ติดตามให้นายจ้างนำเงินสดมาเปลี่ยนเช็คขัดข้องได้ทั้งหมด 7 ราย เป็นจำนวนเงิน 244,982.80 บาท ดังนั้น ผลจากการดำเนินงานสำหรับปี 2550-2551 สามารถดำเนินการจัดเก็บเงินสมทบจากนายจ้างกรณีเช็คขัดข้องได้รวม 12 ราย เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 340,974.29 บาท

บทที่ 5

ปัญหาและอุปสรรค

การจัดการหนี้เงินสมทบกองทุนเงินทดแทน โดยใช้กรณีตัวอย่างของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่ผ่านมา แม้ว่าเจ้าหน้าที่จะปฏิบัติงานได้ครบตามขั้นตอนและแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ดังบทที่ 2 และ 3 ก็ตาม ก็ยังพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ไม่สามารถจัดเก็บเงินสมทบได้อย่างครบถ้วน ดังนี้

5.1 ปัญหาจากภายในองค์กร

5.1.1 ปัญหาบุคลากร

(1) ปริมาณงานมีมากกว่าอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ เนื่องจากเจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดชอบในการติดตามเร่งรัดหนี้สินทั้งสองกองทุนคือกองทุนประกันสังคมและกองทุนเงินทดแทนซึ่งจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดใหญ่ มีนายจ้างอยู่ในความรับผิดชอบเป็นจำนวนมาก ประกอบกับสภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันส่งผลกระทบต่อนายจ้างทำให้มีหนี้ค้างชำระมากขึ้นทุกเดือน

(2) เจ้าหน้าที่ไม่มีเทคนิคในการเจรจาต่อรอง รวมทั้งไม่มีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา เป็นต้น ทำให้ขาดความมั่นใจในการตัดสินใจทำงานด้วยตนเอง ต้องอาศัยผู้นำ

(3) การติดตามหนี้ไม่ต่อเนื่อง ปล່อยงานทิ้งค้างค้ำไว้นานจนเป็นปัญหาเรื้อรัง ทำให้มียอดหนี้ค้างเป็นจำนวนมากจนนายจ้างไม่สามารถชำระได้ หรือหลบหนีหายไปและต้องนำเรื่องเข้าสู่ขั้นตอนการตัดหนี้สูญ อันเป็นผลเสียต่อเสถียรภาพของกองทุนเงินทดแทน

(4) เจ้าหน้าที่บางคนขาดจิตสำนึกในการทำงาน ไม่ใฝ่รู้ ไม่คำนึงถึงองค์กร ทำงานไปวัน ๆ โดยไม่ยอมรับรู้ถึงเป้าหมายการทำงานของกลุ่มงาน และมักอ้างว่าตนทำงานเต็มที่แล้ว

(5) มีความเกรงใจนายจ้าง เนื่องจากคุ้นเคยเป็นการส่วนตัวจึงไม่ดำเนินการในขั้นตอนการยึดอายัดทรัพย์สิน

(6) เจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้ในงานด้านอื่น ๆ เช่น งานทะเบียน ผู้ประกันตน งานเงินทดแทน จึงไม่สามารถให้ความรู้กับนายจ้างได้ในเรื่องผลกระทบของการค้างหนี้

(7) การเรียนรู้งานต้องใช้ระยะเวลานาน เมื่อบุคลากรที่มีความชำนาญโยกย้าย จึงประสบปัญหาการทำงาน ขาดความต่อเนื่องในการติดตามหนี้

5.1.2 ปัญหาระเบียบ แนวปฏิบัติทำงานของกองทุนเงินทดแทน

(1) การทำงานของกองทุนเงินทดแทนมีขั้นตอนต่าง ๆ มากมายและยังถูกกำหนดไว้ด้วยเวลาตามกฎหมาย เช่น การออกใบประเมินเงินสมทบประจำปี ใบแจ้งเงินสมทบจากการรายงานค่าจ้างประจำปี ใบแจ้งเงินสมทบจากการตรวจบัญชี ทำให้นายจ้างมีภาระต้องจ่ายเงินหลายครั้งในแต่ละปี และสับสนว่าทำไมเคยจ่ายเงินไปแล้วแต่ต้องมาจ่ายซ้ำซ้อนอีก

(2) แนวปฏิบัติในเรื่องการตีความหมายของค่าจ้างไม่ชัดเจน ทำให้เกิดความไม่เข้าใจในการตีความทั้งเจ้าหน้าที่และนายจ้าง

(3) อัตราเงินเพิ่มจากการจ่ายเงินสมทบไม่ตรงตามเวลาที่กำหนดของกองทุนเงินทดแทน ตามที่กำหนดในกฎหมายในอัตราร้อยละ 3 ต่อเดือนสูงเกินไป เมื่อเทียบกับเงินเพิ่มของกองทุนประกันสังคมซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 2 ต่อเดือน นอกจากนี้วิธีการคิดระยะเวลาค้างชำระก็แตกต่างกันด้วย สร้างความยุ่งยากแก่นายจ้าง และยังคงติดังว่าเป็นการเพิ่มภาระหนี้ให้นายจ้าง

(4) การพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ยังไม่เต็มระบบครบวงจร ไม่สามารถตรวจสอบได้ทันที ว่ามีนายจ้างรายใดไปชำระเงินสมทบในเขตจังหวัดอื่นทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการติดตามหนี้เพิ่มขึ้น

(5) กองทุนเงินทดแทนยังไม่มีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ในหลักสูตรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเร่งรัดหนี้ เช่น หลักสูตรการเจรจาต่อรอง ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือกฎหมายอื่น ๆ ให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

(6) การเชื่อมข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมบังคับคดี กรมสรรพากร กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ธนาคารต่าง ๆ ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ทำให้ใช้ข้อมูลได้ไม่สมบูรณ์ในการติดตามเร่งรัดหนี้

(7) ปัญหาการให้นายจ้างไปจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนผ่านทางธนาคาร ไม่มีข้อตกลงหรือมีการปรับธนาคาร กรณีที่ธนาคารไม่ตรวจเอกสารให้ถูกต้องก่อนรับเงิน จึงทำให้นายจ้างหลายรายไปชำระเงินโดยไม่กรอกเลขที่บัญชีและชื่อสถานประกอบการ ทำให้สำนักงานประกันสังคมไม่ทราบว่าเงินที่ได้รับชำระมาเป็นของนายจ้างรายใด จึงไม่สามารถออกใบเสร็จรับเงินให้นายจ้างได้ เป็นสาเหตุให้เกิดหนี้เงินสมทบค้างชำระ

(8) ปัญหาการขาดสถานที่เก็บทรัพย์สินที่ยึด เมื่อทำการยึดทรัพย์สินไว้แล้วก็จะฝากทรัพย์สินไว้กับนายจ้างให้เป็นผู้รักษาทรัพย์สิน ทำให้นายจ้างบางรายขนทรัพย์สินหนี ติดตามทรัพย์สินคืนไม่ได้ ทรัพย์สินชำรุด เสียหาย เป็นต้น

(9) ไม่ได้รับการสนับสนุนในเรื่องค่าใช้จ่ายในการขนย้ายทรัพย์สิน การเช่าสถานที่เก็บทรัพย์สิน รวมทั้งค่าใช้จ่ายสำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการขอความร่วมมือไปเป็นพยานในการยึดทรัพย์สิน การขายทอดตลาด ตลอดจนการติดตามดำเนินคดีกรณีทรัพย์สินหาย

(10) ปัญหาการประหยัดพลังงาน โดยเฉพาะการลดพลังงานเชื้อเพลิง ทำให้การออกตรวจติดตามเร่งรัดหนี้นายจ้างได้ไม่ครบทุกราย

(11) กองทุนเงินทดแทนไม่มีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานในการติดตามเร่งรัดหนี้เหมือนกองทุนประกันสังคม ดังนั้น การที่ไม่มีตัวชี้วัดความสำเร็จของการทำงาน ทำให้เจ้าหน้าที่ทำงานตามสบาย ไม่มีการวางแผนพัฒนางาน ทำงานโดยไม่คำนึงถึงผลงาน อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อกองทุนได้

5.2 ปัญหาจากภายนอกองค์กร

5.2.1. ปัญหาจากนายจ้าง

(1) นายจ้างขาดความรู้ความเข้าใจในการนำส่งเงินสมทบ เงินเพิ่มและผลกระทบต่อการไม่ชำระเงินสมทบ โดยเฉพาะนายจ้างขนาดเล็กที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1 – 10 คน มักจะว่าจ้างให้บุคคลอื่นหรือสำนักงานบัญชีดำเนินการให้และไม่สนใจเอกสารที่สำนักงานฯ ส่งไป

(2) นายจ้างบางรายมีเจตนาที่จะไม่นำส่งเงินสมทบ มาขึ้นทะเบียนกองทุนเงินทดแทนเพื่อมีจุดประสงค์นำเอกสารแสดงการขึ้นทะเบียนไปประมูลงานเท่านั้น

(3) นายจ้างไม่ให้ความสนใจในการชำระหนี้ เมื่อยอดเงินที่ต้องชำระสูงจึงหาทางหลบเลี่ยงหรือหลบหนี

(4) นายจ้างมีหนี้ค้ำรายอื่น ๆ ด้วย ทำให้มีเจ้าหนี้หลายราย และให้ความสำคัญหนี้อื่นก่อนเช่นหนี้จากกรมสรรพากร หรือหนี้นอกระบบ

(5) นายจ้างขาดความรู้ ความเข้าใจในกฎหมายและแนวปฏิบัติ เมื่อมีการหยุดกิจการ ไม่มีลูกจ้าง จดทะเบียนเลิกกิจการ แต่ไม่แจ้งให้สำนักงานประกันสังคมทราบ ทำให้มีหนี้ค้ำในระบบและไม่ใช้หนี้ที่เกิดขึ้นจริง

(6) นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการบางคนเป็นผู้มีอิทธิพล ไม่ให้ความร่วมมือในการชำระหนี้ที่ค้ำ แสดงความก้าวร้าวด้วยวาจา กริยา ข่มขู่และขัดขวางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ทำให้ไม่กล้าติดตามหนี้

(7) นายจ้างหลีกเลี่ยงในการขึ้นทะเบียนเมื่อมีลูกจ้าง จะพบบ่อยในกิจการประเภทก่อสร้าง เมื่อมีปัญหาเรื่องเรียน หรือลูกจ้างประสบอันตรายเนื่องจากการทำงาน จะถูกดำเนินการให้ขึ้นทะเบียนย้อนหลังนับตั้งแต่วันที่มิหน้าที่จ่ายเงินสมทบ โดยต้องจ่ายเงินสมทบพร้อมค่าปรับในอัตราร้อยละ 3 ต่อเดือน และนอกจากนี้ยังถูกดำเนินคดีเปรียบเทียบปรับตามกฎหมายอีกด้วย ปัญหาที่พบคือกลุ่มนายจ้างดังกล่าวจะเป็นบุคคลธรรมดา ไม่มีเงินเพียงพอที่จะชำระเงินสมทบหรือเงินจากการเปรียบเทียบปรับและมักจะหลบหนี จึงก่อให้เกิดมีหนี้ค้างขึ้น และเป็นหนี้ที่ติดตามได้ยาก

(8) ปัญหาจากการดำเนินการยึดทรัพย์และขายทอดตลาดทรัพย์สินของนายจ้าง

- นายจ้างจะขัดขวางการดำเนินการ โดยจะปิดประตูไม่ให้เจ้าหน้าที่เข้าไปดำเนินการ

- นายจ้างไม่แจ้งข้อมูลหรือข้อเท็จจริงให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ เช่น ทรัพย์ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ยึดไว้ติดจำนอง เป็นทรัพย์ของบุคคลอื่นที่ขอยืมมาใช้ ถูกกรมบังคับคดีหรือกรมสรรพากรยึดไว้แล้ว ทำให้ไม่สามารถขายทอดตลาดได้ ต้องส่งมอบทรัพย์คืนกลับไป

- นายจ้างได้ขนทรัพย์ออกไปไว้ที่อื่น โดยไม่แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ เช่น กรณีนายจ้างเช่าสถานที่ทำการและผู้ให้เช่าได้ขอสถานที่ตั้งนั้นคืน จึงได้ขนย้ายทรัพย์สินทั้งหมดรวมทั้งทรัพย์ที่เจ้าหน้าที่ยึดไว้ออกจากสถานที่นั้น แต่ไม่แจ้งให้

พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบว่าได้ย้ายไปตั้ง ณ ที่ทำการใด ทำให้ไม่สามารถขายทอดตลาดในวันที่ประกาศขายทรัพย์สินได้

- บางครั้งเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ไปถึงสถานที่ตั้งทรัพย์สินเพื่อทำการขายทอดตลาด ปรากฏว่าไม่พบนายจ้างหรือผู้ส่งมอบทรัพย์สินที่ได้ฝากไว้ ทำให้ต้องระงับการขาย

5.2.2 ปัญหาด้านอื่น ๆ

(1) ผลการสอบทรัพย์สินจากหน่วยงานต่าง ๆ บางครั้งข้อมูลไม่น่าเชื่อถือหรือไม่ถูกต้องตรงกับความจริงเช่น การสอบยานพาหนะ เอกสารทางทะเบียนยังเป็นชื่อนายจ้างอยู่แต่ตัวทรัพย์สินก็รถยนต์นั้นอยู่ในความครอบครองหรือกรรมสิทธิ์ของผู้อื่น เนื่องจากนายจ้างได้ขายไปแล้วยังมีได้จดทะเบียนโอนให้แก่กัน

(2) ในการแจ้งความดำเนินคดีนายจ้าง บางครั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ให้ความสนใจในการติดตามนายจ้างและไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในการขอให้ไปเป็นพยานในการยึดทรัพย์สินหรือขายทอดตลาด รวมทั้งในบางครั้งต้องมีค่าใช้จ่ายให้เจ้าหน้าที่ตำรวจนั้นด้วย

(3) ปัญหาจากผู้เข้าร่วมประมูลซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาด

- หาผู้ซื้อทรัพย์สินยากและไม่สนใจทรัพย์สินที่ทางราชการขาย
- ทรัพย์สินที่ยึดไว้โดยเฉพาะเครื่องจักรมีสภาพเก่า ถ้าสมัยไม่เป็นที่ต้องการของตลาด ผู้เข้าร่วมการประมูลมักจะให้ราคาต่ำ ทำให้ได้เงินมาไม่เพียงพอชำระหนี้ที่ค้าง

- หากนายจ้างยังดำเนินกิจการอยู่ ผู้เข้าร่วมการประมูลจะไม่กล้าที่จะซื้อทรัพย์สินด้วยเกรงว่าจะมีปัญหาภายหลังเมื่อมีการขนย้ายทรัพย์สิน

(4) ผลกระทบจากสถานการณ์การเมืองและสภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทย

การเมืองของประเทศไทยในปัจจุบันประสบปัญหา ความขัดแย้งทางความคิดเห็นด้านการเมืองอย่างรุนแรง ปัญหาการบริหารงานของรัฐบาล การเพิ่มราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ส่งผลต่อการขึ้นราคาสินค้าและค่าโดยสารสาธารณะหลายประเภท รวมทั้งอัตราเงินเพื่อเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อกลางปี 2551 จนถึงปัจจุบัน ทำให้เศรษฐกิจโลกเข้าสู่ภาวะถดถอย มีผล ทำให้การเติบโตของ

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

การให้การดูแลลูกจ้างซึ่งประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันเนื่องมาจากการทำงาน เป็นการดำเนินงานโดยมีกองทุนเงินทดแทนเป็นหลักประกันให้แก่ลูกจ้าง โดยนายจ้างมีหน้าที่จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนเงินทดแทนแต่ฝ่ายเดียว เพื่อเป็นทุนให้มีการจ่ายเงินทดแทนแก่ลูกจ้างแทนนายจ้าง ปัจจุบันนายจ้างที่มีลูกจ้างตั้งแต่หนึ่งคนขึ้นไปมีหน้าที่ขึ้นทะเบียนจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน ในปี 2550 กองทุนเงินทดแทนมีสินทรัพย์ 24,660.83 ล้านบาท หนี้สิน 4,287.55 ล้านบาท และเงินกองทุน 20,373.28 ล้านบาท ผลจากวิกฤตเศรษฐกิจทำให้การค้างชำระเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนมีแนวโน้มสูงขึ้น จึงมีผลกระทบต่อเสถียรภาพของกองทุนในอนาคต การดำเนินการติดตามเร่งรัดหนี้กองทุนเงินทดแทนจึงเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการติดตามเพื่อให้มีการทำงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การจัดเก็บเงินสมทบเป็นไปอย่างถูกต้องครบถ้วนเพื่อความมั่นคงของกองทุน

การศึกษาครั้งนี้ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์สถานะทางการเงินของกองทุนเงินทดแทน การติดตามเร่งรัดหนี้กองทุนเงินทดแทนและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นขอบเขตของการศึกษาเป็นการศึกษาสถานะของกองทุนเงินทดแทนจากงบรายได้ – ค่าใช้จ่ายและงบดุล จากงบการเงินของกองทุนเงินทดแทนปี 2547 – 2550 และการดำเนินการเร่งรัดหนี้กองทุนเงินทดแทน และใช้กรณีตัวอย่างการดำเนินการเร่งรัดหนี้ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี 2550 – 2551 เพื่อเป็นตัวอย่างในการหาแนวทางปรับปรุงและพัฒนาระบบการจัดการหนี้เงินสมทบกองทุนเงินทดแทนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผลการศึกษาวิเคราะห์การดำเนินงานติดตามเร่งรัดหนี้กองทุนเงินทดแทนสรุปได้ดังนี้

1. สถานะทางการเงินของกองทุนเงินทดแทน ตั้งแต่ปี 2547 – 2550 พบว่าในแต่ละปีมีรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่าย โดยร้อยละ 90 ของค่าใช้จ่ายเป็นการจ่ายเงินทดแทนให้แก่ลูกจ้างที่ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันเนื่องมาจากการทำงาน

2. การดำเนินการติดตามเร่งรัดหนี้กองทุนเงินทดแทน ตั้งแต่ปี 2547 – 2550 เงินสมทบที่จัดเก็บเพิ่มขึ้น และจำนวนเงินทดแทนมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น สำหรับการวิเคราะห์ลูกหนี้ของกองทุนเงินทดแทน พบว่า มีภาระต้องติดตามนายจ้างที่ค้างชำระในช่วงเวลาดังกล่าวเฉลี่ย ร้อยละ 7.13 ของจำนวนเงินสมทบที่จัดเก็บในแต่ละปีคิดเป็นจำนวนเงินค้างเฉลี่ยปีละ 183.50 ล้านบาท

เมื่อพิจารณาหนี้ค้างชำระเงินสมทบของสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ (1 - 10) กรุงเทพมหานคร มีจำนวนเฉลี่ยร้อยละ 54.21 ของยอดหนี้ค้างชำระรวมทั้งประเทศ รองลงมา คือ ปริมณฑลเฉลี่ยร้อยละ 17.89 ภาคกลางเฉลี่ยร้อยละ 10.96 ภาคใต้เฉลี่ยร้อยละ 8.46 ภาคเหนือเฉลี่ยร้อยละ 4.38 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือเฉลี่ยร้อยละ 4.10 ตามลำดับ โดยมีข้อสังเกต การที่หนี้ค้างชำระของสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ มีจำนวนสูงกว่าสำนักงานประกันสังคมจังหวัด เนื่องจากในขั้นตอนการดำเนินคดี ยึดทรัพย์ และขายทอดตลาด กองนิติการเป็นผู้ดำเนินการ ทำให้มีเรื่องค้างที่กองนิติการ ในขณะที่สำนักงานประกันสังคมจังหวัดจะดำเนินการเองและมีความคล่องตัวกว่าและสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่บางแห่งไม่ได้แยกบุคลากรออกมาติดตามเร่งรัดหนี้โดยเฉพาะ รวมทั้งมีนายจ้างอยู่ในความรับผิดชอบจำนวนมากทำให้ไม่มีเวลาติดตามเร่งรัดหนี้อย่างต่อเนื่อง

3. การติดตามเร่งรัดหนี้กองทุนเงินทดแทนของกรณีตัวอย่างสำนักงานประกันสังคมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยเปรียบเทียบผลการติดตามเร่งรัดหนี้ในปี 2550 ก่อนการปรับปรุงโครงสร้างและวิธีดำเนินการ กับ ผลการติดตามเร่งรัดหนี้ในปี 2551 หลังการปรับปรุงโครงสร้างและวิธีดำเนินการ พบว่า ปี 2551 จัดเก็บเงินสมทบได้มากกว่า ปี 2550 ร้อยละ 25.31 แต่ร้อยละของเงินสมทบที่ค้างชำระ ปี 2551 มากกว่าปี 2550 ร้อยละ 0.14 เท่านั้น สาเหตุหนึ่งมาจากเงินสมทบของนายจ้างรายเก่าค้างสะสมมาจากปี 2550 และอยู่ระหว่างการติดตามเร่งรัดหนี้ต่อเนื่อง ทั้งนี้ ในปี 2550 ปี 2551 มีสถานประกอบการถูกดำเนินคดีอาญาและเปรียบเทียบปรับตามกฎหมายกองทุนเงินทดแทน จำนวน 35 ราย สำหรับเรื่องเช็คขัดข้องปี 2550 – 2551 ดำเนินการได้รวม 12 ราย เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 340,974.29 บาท

จากการศึกษาพบปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการดำเนินงานเร่งรัดหนี้กองทุนเงินทดแทน ดังนี้

1. ปัญหาจากภายในองค์กร ได้แก่ 1) ปัญหาบุคลากรมีไม่เพียงพอ ไม่มีเทคนิคในการเจรจาต่อรอง การติดตามหนี้ไม่ต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่บางคนขาดจิตสำนึกในการทำงาน และมีความเกรงใจนายจ้าง ตลอดจนการโยกย้ายบุคลากรที่มีความชำนาญ ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการติดตามหนี้ 2) ปัญหาระเบียบ แนวปฏิบัติงานของกองทุนเงินทดแทนมีขั้นตอนมาก การตีความหมายของค่าจ้างไม่ชัดเจน อัตราเงินเพิ่มแตกต่างจากอัตราของกองทุนประกันสังคม ระบบคอมพิวเตอร์ยังไม่ครบวงจร และไม่มีกำหนดเป้าหมายในการติดตามเร่รูดหนี้ เป็นต้น

2. ปัญหาจากภายนอกองค์กร ได้แก่ 1) ปัญหานายจ้างขาดความรู้ความเข้าใจในการนำส่งเงินสมทบ บางรายมีเจตนาหลีกเลี่ยงการส่งเงินสมทบเป็นผู้มีอิทธิพล แสดงความก้าวร้าวด้วยวาจา กริยา ข่มขู่ และนายจ้างขัดขวางการดำเนินการยึดทรัพย์และขายทอดตลาดทรัพย์สิน เป็นต้น 2) ปัญหาอื่น ๆ อาทิ ผลการสอบทรัพย์จากหน่วยงานอื่นมีข้อมูลไม่น่าเชื่อถือ บางครั้งไม่ได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจในการดำเนินคดี ปัญหาการประมูลซื้อทรัพย์จากการขายทอดตลาด หาผู้ซื้อทรัพย์ฝากและปัญหาผลกระทบจากสถานการณ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจ เป็นต้น

6.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลการดำเนินงานติดตามเร่รูดหนี้กองทุนเงินทดแทนได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2517 จนถึงปัจจุบัน เป็นระยะเวลาจนถึง 35 ปีแล้ว ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา กองทุนเงินทดแทนได้ประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้นายจ้าง ลูกจ้าง มีความเข้าใจในงานกองทุนเงินทดแทนมากขึ้น รวมทั้งมีมาตรการเข้มงวดกวัดขั้นนายจ้างที่ยังหลบเลี่ยงฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายมาโดยตลอด แต่จากปัญหาผลกระทบจากสภาวะวิกฤตเศรษฐกิจที่ประเทศไทยประสบมาตั้งแต่ปี 2540 จนถึงปัจจุบัน ทำให้ธุรกิจต่าง ๆ ขาดสภาพคล่อง และเริ่มค้างชำระเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนมากขึ้น รวมทั้งปล่อยให้ค้างชำระเป็นเวลานาน ทำให้เงินทุนหมุนเวียนของกองทุนเงินทดแทนไปจมอยู่กับบัญชีลูกหนี้จำนวนมาก ยากต่อการติดตาม ดังนั้นเมื่อเวลาและเหตุการณ์ต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปจึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมแนวปฏิบัติบางส่วนในเรื่องการจัดเก็บเงินสมทบและการติดตามเร่รูดหนี้ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เพื่อความเป็นธรรมแก่นายจ้างและเพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้ขอรับการประเมิน จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

6.2.1 แก้ไขอัตราเงินเพิ่มกองทุนเงินทดแทน

พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 มาตรา 46 กำหนดไว้ว่านายจ้างผู้ใดไม่จ่ายเงินสมทบภายในกำหนดเวลา หรือจ่ายเงินสมทบไม่ครบตามจำนวนที่ต้องจ่าย ให้เสียเงินเพิ่มอีกร้อยละสามต่อเดือนของเงินสมทบที่ต้องจ่าย

อัตราเงินเพิ่มมีวิธีการคำนวณโดยเริ่มตั้งแต่ระยะเวลาที่ค้างชำระนับวันถัดจากวันครบกำหนดเป็นวันแรกไปจนถึงวันที่นายจ้างชำระเงิน ใช้วิธีนับแบบเดือนชนเดือน เศษของเดือนที่เหลือให้นับเป็นวัน

ตัวอย่างที่ 1 เงินสมทบประจำปี 2552 จำนวน 30,000 บาท กำหนดชำระวันที่ 31 มกราคม 2552

นายจ้างมาชำระเงิน 30,000 บาท ในวันที่ 27 เมษายน 2552

เริ่มคำนวณเงินเพิ่มตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2552 – 27 เมษายน 2552

รวมระยะเวลาค้างชำระ 2 เดือน 27 วัน

อัตราเงินเพิ่มร้อยละ 8.7

จำนวนเงินเพิ่ม 2,610 บาท

ดังนั้น หากนายจ้างค้างชำระเป็นระยะเวลานานมากเท่าใด อัตราเงินเพิ่มจะเพิ่มสูงมากขึ้นเรื่อย ๆ จนทำให้จำนวนเงินเพิ่มสูงกว่าเงินสมทบที่ค้างชำระเนื่องจากอัตราเงินเพิ่มไม่มีการกำหนดอัตราสูงสุดไว้ นอกจากนี้วิธีการคำนวณเงินเพิ่มกองทุนเงินทดแทนยังแตกต่างจากวิธีการคำนวณเงินเพิ่มกองทุนประกันสังคม อีกทั้งอัตราเงินเพิ่มยังกำหนดไว้ไม่เท่ากัน

ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 มาตรา 49 กำหนดให้นายจ้างซึ่งไม่นำส่งเงินสมทบในส่วนของตนหรือในส่วนของผู้ประกันตน หรือส่งไม่ครบจำนวนภายในเวลาที่กำหนด ต้องจ่ายเงินเพิ่มในอัตราร้อยละสองต่อเดือนของจำนวนเงินสมทบที่นายจ้างยังมิได้นำส่ง หรือของจำนวนเงินสมทบที่ยังขาดอยู่ นับแต่วันถัดจากวันที่ต้องนำส่งเงินสมทบ สำหรับเศษของเดือนถ้าถึงสิบห้าวันหรือกว่านั้นให้นับเป็นหนึ่งเดือน ถ้าน้อยกว่านั้นให้ปัดทิ้ง

ตัวอย่างที่ 2 นายจ้างต้องจ่ายเงินสมทบกองทุนประกันสังคม (ทั้งส่วนนายจ้างและผู้ประกันตน) ในงวดเดือนมกราคม 2552 เป็นจำนวนเงิน 30,000 บาท นายจ้างมาชำระเงิน 30,000 บาท ในวันที่ 27 เมษายน 2552
 ระยะเวลาที่ค้างเงินเพิ่ม 2 เดือน
 อัตราเงินเพิ่มร้อยละ 4
 จำนวนเงินเพิ่ม 1,200 บาท

จาก 2 ตัวอย่างข้างต้น เห็นได้ว่าวิธีการคำนวณเงินเพิ่มทั้ง 2 กองทุนมีข้อแตกต่างกันและอัตราเงินเพิ่มกองทุนประกันสังคมน้อยกว่าอัตราเงินเพิ่มกองทุนเงินทดแทน ซึ่งเป็นการสร้างความสับสนให้แก่ นายจ้าง จึงควรหาแนวทางพิจารณาปรับปรุงเงินเพิ่มกองทุนเงินทดแทนใหม่ เพื่อช่วยบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายให้กับนายจ้างและเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันอีกด้วย

ทั้งนี้ ข้อเสนอปรับปรุงอัตราเงินเพิ่มมีดังนี้

(1) กำหนดอัตราเงินเพิ่มสูงสุดโดยกองทุนเงินทดแทนควรมีการกำหนดอัตราเงินเพิ่มไว้สูงสุดที่ร้อยละ 100 นั่นคือเงินเพิ่มไม่ควรเกินกว่าจำนวนเงินสมทบที่ต้องจ่าย เนื่องจากเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน นายจ้างต้องรับภาระจ่ายแต่เพียงฝ่ายเดียว โดยถือเป็นหน้าที่อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งนอกจากจะเป็นการให้ความเป็นธรรมแก่นายจ้างแล้ว ยังทำให้เกิดภาพพจน์ที่ดีระหว่างนายจ้างกับสำนักงานประกันสังคม และนายจ้างจะให้ความร่วมมือในการจ่ายเงินสมทบ

(2) ปรับอัตราเงินเพิ่มและวิธีการคำนวณเงินเพิ่มทั้งกองทุนเงินทดแทนและกองทุนประกันสังคมให้เป็นอัตราเดียวกัน และมีวิธีคำนวณเหมือนกัน เพื่อลดปัญหาความแตกต่างและความสับสนของนายจ้าง นอกจากนี้ยังเป็นการเอื้ออำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้ทำงานได้ง่ายขึ้น

(3) ใช้มาตรการลด หรือละเว้นเงินเพิ่มแก่นายจ้างโดยเฉพาะในช่วงที่ประเทศไทยตกอยู่ในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรง เมื่อพิจารณาแล้วว่ากองทุนเงินทดแทนมีความมั่นคงเพียงพอในการบริหารงาน ทั้งนี้เพื่อลดภาระนายจ้างไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อการลงทุนทำให้นายจ้างเต็มใจจ่ายเงินสมทบมากขึ้น

6.2.2. ปรับปรุงระบบการทำงานกองทุนเงินทดแทนให้ทันสมัย

ระบบคอมพิวเตอร์งานกองทุนเงินทดแทนที่ใช้ในการปฏิบัติงานครอบคลุมทั่วประเทศ ประกอบด้วยระบบทะเบียนนายจ้าง ระบบเงินสมทบ ระบบเงินทดแทน และระบบการเงินและบัญชี แต่ในการปฏิบัติงานระบบดังกล่าวจะแยกจากระบบกองทุนประกันสังคม และการพัฒนาระบบยังไม่เต็มระบบครบวงจร โดยเฉพาะระบบเงินสมทบยังไม่มีระบบการติดตามเร่งรัดหนี้มาใช้ในการปฏิบัติงาน ทำให้การติดตามเร่งรัดหนี้ไม่มีเครื่องมือใช้ในการตรวจสอบข้อมูลการติดตามหนี้ และการรายงานสถานะหนี้ของกองทุนเงินทดแทนทั้งระบบ จึงควรปรับปรุงระบบการทำงานเป็นระยะ ๆ ดังนี้

ระยะแรก ควรเร่งรัดการพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์การติดตามเร่งรัดหนี้เพิ่มเติมในระบบเงินสมทบ และให้สามารถเชื่อมโยงกับระบบกองทุนเงินทดแทนกับทุกระบบที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้งานโปรแกรมการปฏิบัติงานหลัก และงานสนับสนุนได้เต็มระบบครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ เพื่อให้มีระบบตรวจสอบ และรายงานสถานะหนี้ หรือรายงานสถิติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในระบบกองทุนเงินทดแทนได้อย่างรวดเร็วทันสมัย สามารถนำเสนอผู้บริหาร และคณะกรรมการกองทุนเงินทดแทน เพื่อใช้ในการวางแผน ประเมินผลการปฏิบัติงาน และแก้ไขปัญหาได้อย่างทันที่

ระยะที่สอง ควรเร่งรัดในการพัฒนาและบูรณาการระบบคอมพิวเตอร์ทั้งกองทุนเงินทดแทนและกองทุนประกันสังคม โดยการผลักดันให้พัฒนาระบบคอมพิวเตอร์กองทุนเงินทดแทนรองรับการทำงานได้ครบทุกด้านอย่างเต็มระบบบนระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถเชื่อมโยงฐานข้อมูลที่สำคัญของกองทุนประกันสังคมได้ เช่น ฐานทะเบียนผู้ประกันตน ฐานทะเบียนนายจ้าง จะทำให้การจัดเก็บข้อมูลสถิติกองทุนเงินทดแทนมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยบริการในการให้บริการแก่นายจ้าง ลูกจ้าง ได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น สร้างความพึงพอใจทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการ รวมทั้งสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนและบริหารจัดการ ลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในการบริหารงานของสำนักงานประกันสังคมให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

6.2.3. ฝึกอบรมบุคลากร

ในการฝึกอบรมบุคลากรในงานเร่งรัดหนี้ ควรนำกลยุทธ์หรือเทคนิคใหม่ ๆ มาสอนโดยวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญ เนื่องจากสถานการณ์ในปัจจุบันเปลี่ยนไป

อย่างรวดเร็ว แนวทางการติดตามหนี้ที่กำหนดไว้เดิมอาจใช้ไม่ได้ผลเท่าที่ควร กลยุทธ์และเทคนิคต่าง ๆ ในการตามหนี้ที่นิยมใช้ในปัจจุบันโดยเฉพาะภาคเอกชนพอประมวลได้ ดังนี้

(1) กลยุทธ์ในการวิเคราะห์ลูกหนี้ เพื่อการแก้ไขหนี้ที่มีปัญหา

จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานรู้จักลูกหนี้ดีขึ้น ว่าลูกหนี้แต่ละรายมีลักษณะอย่างไร มีปัญหาอะไรบ้าง แล้วจัดประเภทลูกหนี้ที่มีปัญหาล้ายคลึงกันไว้ด้วยกันเป็นกลุ่ม ๆ เพื่อประโยชน์ในการสรุปหาวิธีการแก้ไขให้อยู่ในแนวเดียวกัน ง่ายต่อการปฏิบัติงาน

(2) กลยุทธ์การวางแผนงานติดตามหนี้

จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถกำหนดสิ่งที่จะต้องทำให้แล้วหน้าเกี่ยวกับการติดตามหนี้ว่าควรทำอย่างไร โดยใคร วิธีไหน เมื่อไร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ การวางแผนสามารถทำได้ทั้งการวางแผนเป็นรายวัน รายสัปดาห์ หรือรายเดือน ขึ้นอยู่กับความเร่งด่วนของหนี้ที่ต้องติดตาม การวางแผนนี้จะเป็นการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ขณะเดียวกันเป็นการลดปัญหาที่ต้องแก้ไขให้น้อยลง ทำให้สามารถควบคุมสถานการณ์ทำงานติดตามหนี้ได้ดีขึ้น

(3) กลยุทธ์ในการวางระบบกลั่นกรองลูกหนี้

จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถมองเห็นปัญหาการติดตามหนี้โดยภาพรวม ปัญหาการประสานงานระหว่างหน่วยงานล่วงหน้า รวมทั้งมีการจัดชั้นหนี้ให้ชัดเจน เพื่อการติดตามหนี้ได้ถูกต้องเหมาะสมทันตามกำหนด

(4) กลยุทธ์การตรวจสอบ

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงของลูกหนี้ สำหรับใช้ในการวิเคราะห์เครดิตลูกหนี้รวมทั้งเป็นข้อมูลในการติดตามเร่งรัดหนี้ที่มีปัญหา

(5) กลยุทธ์การเก็บเงิน

งานการเก็บเงินมีลักษณะพิเศษที่สำคัญคือต้องพยายามจัดเก็บหนี้ให้ได้ตามกำหนดนัดชำระให้ครบถ้วนหรือมากที่สุด และต้องทำงานแข่งกับเวลา หากละเลยขาดการดูแลติดตามอย่างใกล้ชิดอาจกลายเป็นหนี้เสียได้ ดังนั้นผู้ปฏิบัติงานต้องมีคุณลักษณะพิเศษ เช่น ต้องมีหัวใจในการทำงานเก็บเงิน ต้องถือว่าเป็นงานบริการ หน้าที่หลักต้องการช่วยอำนวยความสะดวกในการชำระหนี้ และช่วยแก้ไขปัญหากับนายจ้างที่มีปัญหาทางด้านการเงิน รวมทั้งต้องมีความขยัน เอาใจใส่งาน มีการวางแผนการทำงานเป็น

ขั้นตอน มีระเบียบวินัยตรงต่อเวลาและที่สำคัญคือความซื่อสัตย์ไม่นำเงินของนายจ้างมา
หมุนก่อน เป็นต้น

(6) กลยุทธ์ในการเร่งรัดหนี้

เป็นการกระตุ้นให้ลูกหนี้ (นายจ้าง) ชำระเงินโดยเร็ว เพื่อเป็นการ
ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ก่อนจะไปถึงขั้นตอนการดำเนินคดีหรือการยึดทรัพย์ การ
ขายทอดตลาด กลยุทธ์นี้ต้องใช้เทคนิคและวิธีการหลายอย่างควบคู่กันไป เช่น เทคนิคการ
เจรจาต่อรอง ยุทธวิธีการต่าง ๆ เช่น การไล่ติดตาม การถ่วงเวลา การคล้อยตามไปก่อน
การปล่อยข่าว จิตวิทยา ลูกล่อลูกชน เป็นต้น

(7) กลยุทธ์การยึดทรัพย์

เป็นมาตรการขั้นสุดท้ายในการเร่งรัดหนี้ เพราะทำทุกวิถีทางแล้วยัง
เก็บเงินไม่ได้แต่นายจ้างยังมีทรัพย์อยู่ เป็นการหยุดยั้งความเสียหายที่จะเกิดกับกองทุนเงิน
ทดแทน เพราะหากปล่อยทิ้งไว้ก็ไม่สามารถได้รับชำระเงิน ขณะเดียวกันทรัพย์ที่มีอยู่นั้น
อาจจะเสื่อมสภาพ ชำรุดทรุดโทรม หรือถูกเปลี่ยนมือโดยการขายต่อ จำนำ นำไปหลบซ่อน
ยากต่อการติดตาม ซึ่งต้องใช้วิธีการยึดทรัพย์ด้วยวิธีการต่าง ๆ รวมทั้งต้องรู้จักวิธีการแก้ไข
ปัญหาเฉพาะหน้าในกรณีลูกหนี้ (นายจ้าง) ไม่ยอมให้ยึดทรัพย์

ดังนั้น บุคลากรที่ดำเนินการด้านการจัดเก็บเงินสมทบ และการ
ติดตามเร่งรัดหนี้หากได้รับการพัฒนาแนวคิดใหม่ ๆ เพิ่มเติมจะทำให้องค์กรได้บุคลากรที่
เป็นมืออาชีพและองค์กรจะได้รับประโยชน์จากบุคลากรนั้นอย่างเต็มที่

6.2.4 กำหนดเป้าหมายในการทำงาน

ที่ผ่านมากองทุนเงินทดแทน ไม่มีการกำหนดเป้าหมายในการติดตาม
เร่งรัดหนี้เหมือนกองทุนประกันสังคม ดังนั้น กองทุนเงินทดแทนจึงควรกำหนดเป้าหมายว่า
แต่ละสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ / จังหวัด ควรมีสถานประกอบการค้างชำระเงินสมทบ
กองทุนเงินทดแทนไม่เกินร้อยละเท่าใดของจำนวนสถานประกอบการที่อยู่ในความ
รับผิดชอบทั้งสิ้น และจำนวนเงินสมทบที่ค้างชำระไม่เกินร้อยละเท่าใดของเงินสมทบที่เรียก
เก็บจากสถานประกอบการเท่ากับเป็นการกำหนดเกณฑ์วัดความสำเร็จ อันจะทำให้เจ้าหน้าที่
ผู้ปฏิบัติงานต้องหาแนวทางวางแผนปรับปรุงพัฒนางานอยู่เสมอ การตั้งเป้าหมายควรตั้งเป็น
เป้าหมายเดียวกันทั้งประเทศและเป้าหมายที่ดีต้องมีความท้าทาย ปฏิบัติได้ภายใต้ทรัพยากร
จำกัด

6.2.5 การคัดสรรบุคลากร

ผู้ที่จะมาปฏิบัติงานจัดเก็บเงินสมทบและติดตามเร่งรัดหนี้ต้องมีคุณลักษณะพิเศษกว่างานด้านอื่น ๆ การสรรหาคัดสรรบุคลากรที่จะมาปฏิบัติงานด้านนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญและเป็นด่านแรกของการเริ่มดำเนินการ ที่ผ่านมาสักงานประกันสังคมยังไม่ได้ให้ความสำคัญอย่างจริงจัง ปัญหาที่เกิดขึ้นจะพบว่าบุคลากรที่ปฏิบัติงานจัดเก็บและติดตามเร่งรัดหนี้กองทุนเงินทดแทน ไม่มีคุณลักษณะและทักษะเฉพาะของสายงานนี้ เช่น ไม่มีวุฒิทางด้านกฎหมาย ขาดการวิเคราะห์ข้อมูล แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าไม่ได้ ขาดความอดทนในการทำงานในสถานการณ์ที่เร่งด่วน ไม่มีบุคลิกภาพที่ดีและน่าเชื่อถือ ไม่กล้าตัดสินใจเอง เป็นต้น และเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ถูกบังคับให้มาปฏิบัติโดยที่ไม่ได้สมัครใจ

ดังนั้น สำนักงานประกันสังคมควรให้ความสำคัญในการสรรหาและคัดเลือกบุคลากรให้ตรงกับสายงานที่ปฏิบัติ ทั้งนี้ เพื่อที่จะให้ได้คนที่เหมาะสมมีความรู้ความสามารถตรงตามสายงานมาปฏิบัติงาน รวมทั้งพัฒนาให้มีความสามารถมากยิ่งขึ้นได้ เพื่อให้เป็นบุคลากรคุณภาพของสำนักงานประกันสังคมต่อไป

6.2.6 การให้คำนำหน้าตอบแทนการทำงาน

เป็นกลยุทธ์หนึ่งที่สำนักงานประกันสังคมควรนำมาใช้ เป็นวิธีการจูงใจหรือกระตุ้นให้บุคลากรที่ทำหน้าที่ติดตามเร่งรัดหนี้ พุ่มเทการทำงานและพร้อมจะพัฒนาตนเอง เพราะผู้ปฏิบัติงานจะรู้ว่าทำงานอย่างไรจึงจะมีโอกาสได้รับรางวัลตอบแทนที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นวิธีการที่จะได้ผลมากกว่าวิธีบังคับ

คำนำหน้าตอบแทนการทำงานของผู้ปฏิบัติงานติดตามเร่งรัดหนี้สามารถกำหนดเป็นร้อยละของเงินสมทบที่จัดเก็บได้ ลักษณะเหมือนค่าคอมมิชชั่น อาจมีการตั้งเป้าหมายการจ่ายเงิน เช่น ถ้าเก็บเงินได้ตามเป้าหมายที่สำนักงานประกันสังคมกำหนด ก็จะได้เงินคำนำหน้า ถ้าต่ำกว่าเป้าหมายก็จะไม่ได้รับ เป็นต้น การตั้งเป้าหมายนี้ก็เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ ซึ่งกองทุนเงินทดแทนสามารถนำดอกผลที่ได้จากการนำเงินกองทุนไปลงทุน มาจัดสรรเป็นคำนำหน้านี้ได้ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์สูงสุดต่อสำนักงานประกันสังคมในการพัฒนาความแข็งแกร่งของกองทุน รวมทั้งเพื่อเป็นการสร้างความพึงพอใจให้กับเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและมีทัศนคติที่ดีในการทำงาน

6.2.7 การกำกับดูแลของผู้บังคับบัญชาทุกระดับ

ผู้บังคับบัญชาทุกระดับตั้งแต่ผู้อำนวยการสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ ประกันสังคมจังหวัดในฐานะผู้นำหน่วย หัวหน้ากลุ่มงาน หัวหน้างานต้องให้ความสนใจในการกำกับดูแล หรือเอาใจใส่ควบคุมการทำงานของเจ้าหน้าที่ติดตามเร่งรัดหนี้ทุกชั้นตอน โดยเข้าช่วยเหลือในการแก้ปัญหาและสอนงานให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอย่างจริงจังและเคร่งครัด มีการกำหนดนโยบายในการติดตามเร่งรัดหนี้ค้างชำระกองทุนเงินทดแทนอย่างชัดเจน จัดให้มีการประชุมทุกเดือน ตรวจสอบรายงานข้อมูลหนี้เงินสมทบอย่างสม่ำเสมอ

6.2.8 การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์

กองทุนเงินทดแทนควรให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เพื่ออำนวยความสะดวกและคล่องตัวในการทำงานให้กับเจ้าหน้าที่ติดตามเร่งรัดหนี้กองทุนเงินทดแทน โดยจัดสรรเงินจากดอกผลของกองทุน เพื่อสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ดังต่อไปนี้

(1) สนับสนุนน้ำมันเชื้อเพลิง สืบเนื่องจากมาตรการประหยัดน้ำมันทำให้น้ำมันไม่เพียงพอในการทำงาน เป็นอุปสรรคในการออกตรวจสถานประกอบการเพื่อการติดตามหนี้

(2) สนับสนุนโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งในปัจจุบันสำนักงานประกันสังคมได้สนับสนุนให้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่สำหรับงานติดตามเร่งรัดหนี้กองทุนประกันสังคมหน่วยงานละ 1 เครื่อง ซึ่งไม่เพียงพอต่อการใช้งาน โดยเฉพาะในจังหวัดใหญ่ ๆ เจ้าหน้าที่ต้องออกตรวจสถานประกอบการหลายสาย มีความจำเป็นต้องประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ หรือนายจ้างที่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ จึงควรจัดสรรให้เพียงพอต่อการใช้งาน

(3) สนับสนุนเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเช่าสถานที่เก็บทรัพย์สินที่ยึดและค่าใช้จ่ายในการขนทรัพย์สินที่ยึดไว้มาเก็บรักษา เพื่อป้องกันไม่ให้นายจ้างขนทรัพย์สินหรือนำทรัพย์สินที่ยึดไว้ไปจำหน่าย

6.2.9 แนวปฏิบัติและข้อบังคับทางกฎหมาย

(1) เนื่องจากชั้นตอนในการติดตามเร่งรัดหนี้ในปัจจุบันใช้เหมือนกันหมดทั้งสถานประกอบการขนาดเล็กและขนาดใหญ่ รวมทั้งอายุของหนี้ระยะสั้นและระยะยาว จึงควรมีการปรับปรุงทบทวนพิจารณาลดขั้นตอนในการติดตามเร่งรัดหนี้ แยกตามขนาดและอายุหนี้ ยุบหรือรวมขั้นตอนที่ไม่จำเป็น

(2) ควรหามาตรการช่วยในการดำเนินการเกี่ยวกับหนี้เก่าที่ค้างอยู่นาน หนี้ที่ติดตามยาก โดยกำหนดเป็นมาตรการในการจัดการหนี้เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติ

(3) ให้มีผู้เชี่ยวชาญในสำนักงานประกันสังคมในการประเมินราคา ทรัพย์สินหรือจัดอบรมให้เจ้าหน้าที่ติดตามหนี้ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัด มีความรู้ ในการประเมินราคาทรัพย์สิน เพื่อเป็นประโยชน์ในการขายทอดตลาดได้รวดเร็วขึ้น

(4) ควรมีระบบการเชื่อมโยงข้อมูล ไปยังหน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้อง เช่น กรมที่ดิน กรมการขนส่งทางบก กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมบังคับคดี กรมสรรพากร เพื่อตรวจสอบคดีและเพื่อดูว่าทรัพย์สินใดของนายจ้างถูกกรมบังคับคดียึดไว้ แล้ว เป็นการป้องกันการยึดซ้ำและสามารถทำให้ทราบผลการตรวจสอบทรัพย์สินได้เร็วขึ้น

การดำเนินการติดตามเร่งรัดหนี้กองทุนเงินทดแทนที่ผ่านมา ยังเป็นการ ปฏิบัติงานตามแนวทางและรูปแบบที่สำนักงานประกันสังคมกำหนดไว้เดิม ซึ่งถือว่าได้ผล ในระดับหนึ่ง แต่กองทุนยังมีหนี้ค้างชำระที่ต้องติดตามอย่างเร่งด่วนอีกเป็นจำนวนมาก ดังนั้น แนวทางที่ผู้ขอรับการประเมินเสนอแนะนั้นจึงเป็นแนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ จริง ทันต่อเหตุการณ์ สามารถแก้ปัญหาได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต และจะส่งผลให้ หน่วยงานติดตามเร่งรัดหนี้ค้างชำระกองทุนเงินทดแทน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ จนทำให้สามารถเร่งรัดจัดเก็บเงินสมทบจากนายจ้างได้ตามเป้าหมาย

บรรณานุกรม

- วิชัย นิติเจริญธรรม. 2545. กลยุทธ์การติดตามหนี้. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บุ๊กแบงก์.
- สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน. รายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงิน กองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2548 และ 2547. วันที่ 7 ธันวาคม 2549.
- สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน. รายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงิน กองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2550 และ 2549. วันที่ 15 ตุลาคม 2551.
- สำนักงานกองทุนเงินทดแทน. 2545. คู่มือการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่เงินสมทบ. นนทบุรี: กองทุนเงินทดแทน.
- สำนักงานประกันสังคม. 2545. พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 และประมวลกฎกระทรวงระเบียบ ประกาศ คำสั่งที่เกี่ยวข้อง. นนทบุรี: กองนิติการ.
- สำนักงานประกันสังคม. 2548. คู่มือการยึด आयัด และขายทอดตลาดทรัพย์สิน การดำเนินการยื่นคำขอรับชำระหนี้. นนทบุรี: กองนิติการ.
- สิทธิพล รัตนากร. 2542. ผู้ตรวจราชการกรมกับการติดตามเร่งรัดหนี้สินกองทุนเงินทดแทน. เอกสารขอประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกรม. นนทบุรี: สำนักงานประกันสังคม.
- อรพินท์ นุตสาระ. 2545. ระบบเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน การพัฒนาการจัดเก็บเพื่อความมั่นคงของกองทุน. เอกสารขอประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกรม. นนทบุรี: สำนักงานประกันสังคม.
- อรพินท์ นุตสาระ. 2545. หลักการบริหารกองทุนเงินทดแทน ทฤษฎีและการปฏิบัติ. เอกสารขอประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกรม. นนทบุรี: สำนักงานประกันสังคม.
- อุดมศักดิ์ อังศุพิสิฐ. 2539. มาตรการเร่งรัดหนี้เงินสมทบ. นนทบุรี: สำนักงานประกันสังคม.